

مقایسه وظایف و اختیارات وزارت کشور
در جمهوری اسلامی ایران با سایر کشورها
(آمریکا، انگلستان، فرانسه، آلمان، روسیه و ایتالیا)

کد موضوعی: ۲۶۰

شماره مسلسل: ۱۰۹۴۴

مردادماه ۱۳۹۰

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۲	مقدمه
۴	فصل اول - وظایف و اختیارات وزارت کشور در جمهوری اسلامی ایران
۷	فصل دوم - وظایف و اختیارات وزارت کشور در ایالات متحده آمریکا
۱۱	فصل سوم - وظایف و اختیارات وزارت کشور در بریتانیا
۱۸	فصل چهارم - وظایف و اختیارات وزارت کشور در جمهوری فرانسه
۲۲	فصل پنجم - وظایف و اختیارات وزارت کشور در جمهوری فدرال آلمان
۲۶	فصل ششم - وظایف و اختیارات وزارت کشور فدراسیون روسیه
۳۳	فصل هفتم - وظایف و اختیارات وزارت کشور در ایتالیا
۳۷	نتیجه گیری
۳۹	منابع و مأخذ

مقایسه وظایف و اختیارات وزارت کشور در
جمهوری اسلامی ایران با سایر کشورها
(آمریکا، انگلستان، فرانسه، آلمان، روسیه و ایتالیا)

چکیده

وزارت کشور (که گاهی به سبب اهمیت نقش آن، با عنوان وزارت امور داخله از آن یاد می‌شود) وزارتخانه‌ای است که به‌طور معمول مسئول حفظ نظم، امنیت ملی و امور مهاجرت است. مسئولیت وزارتخانه اغلب به فردی تحت عنوان وزیر کشور یا وزیر امور داخله سپرده می‌شود. در برخی از کشورها، امور مربوط به حفظ نظم و ضمانت اجرای قانون و اجرای عدالت به عهده وزارتخانه جداگانه‌ای تحت عنوان وزارت دادگستری گذارده شده است. با این حال مفهوم «وزارت کشور» را نمی‌توان برای همه کشورها یکسان دانست. چرا که در برخی کشورها وظایف و اختیاراتی که وزارت کشور مسئولیت مدیریت آن را برعهده دارد، به کلی متفاوت از وظایف و اختیارات هم نوع خود در دیگر کشورهاست.

در ایالات متحده، وزارت کشور از حیث اختیارات و وظایفی که مسئولیت آن را برعهده دارد، کاملاً متفاوت از وزارت کشور در دیگر کشورهاست. این وزارتخانه در درجه اول مدیریت و حفاظت از زمین‌های متعلق به دولت فدرال و در وهله دوم تأمین مایحتاج روزمره مردم نظیر آب آشامیدنی و سرویس پارک‌های ملی را برعهده دارد. وظایف و اختیارات این وزارتخانه به‌گونه‌ای است که یک محقق باید شرح وظایفی را که معمولاً در دیگر کشورها تحت عنوان «وزارت کشور» برشمرده‌اند، در زیربخش‌های دیگر دولت، نظیر وزارت امنیت داخلی یا وزارت دادگستری جستجو کند. به عبارت دیگر اگر بخواهیم وظایف و اختیارات وزارت کشور ایران یا فرانسه را در ایالات متحده جویا شویم، در این صورت باید به شرح وظایف وزارتخانه امنیت داخلی و یا احیاناً وزارت دادگستری رجوع کنیم. به همین دلیل وضعیت وزارت کشور در ایالات متحده بسیار متفاوت است. کشور هنگ‌کنگ نیز وضعیت مشابه با ایالات متحده را دارد. در این کشور وزیر امور داخله، مسئول امور مربوط به جامعه، فرهنگ، ورزش و حکومت محلی است. پلیس و مسائل مربوط به آن جزء مسئولیت‌های وزیر امور امنیت است.

به هر ترتیب، روال معمول و رویه اکثر کشورها بر این منوال است که معمولاً وظایفی نظیر حفظ نظم و امنیت داخلی، مسئولیت نیروی پلیس، صدور کارت‌ها و اسناد هویت و سجل اتباع داخلی

و صدور گذرنامه و گواهینامه رانندگی، ایفای نقش دفاع مدنی و اجتماعی نظیر اطفای حریق و مدیریت امور آتش‌نشانی و انواع مختلف بحران‌ها و بلایا و سوانح طبیعی نظیر سیل و زلزله، اجرای انواع انتخابات سیاسی، مدیریت و تنظیم روابط دولت مرکزی با دولت‌های محلی و کنترل مهاجرت و صدور مجوز ورود و خروج و کنترل رفتار اتباع بیگانه را برعهده وزارت کشور قرار می‌دهند.

در بررسی‌های انجام یافته که کم‌وکیف آن در ادامه مشخص می‌شود، تشابهات فراوانی از حیث شرح وظایف بین وزارت کشور جمهوری اسلامی ایران و وزارت کشور فرانسه و ایتالیا وجود دارد. تمامی موضوعات صدرالاشاره به نحوی از انحا در هر سه کشور برعهده وزارت کشور گذارده شده است. با این حال وظایف و اختیارات این وزارتخانه در کشورهای بریتانیا و روسیه و نیز آلمان متفاوت از سه کشور مذکور است.

در این گزارش سه الگو در خصوص وظایف و اختیارات وزارت کشور ارائه و سعی شده است که از هر الگو نمونه‌هایی به‌عنوان شاهد مثال ذکر شود تا با اختیارات و وظایف وزارت کشور ایران مورد مقایسه قرار گیرد. الگوی اول نمونه «مدیریت اموال عمومی» است که تنها مثال آن در دنیا وزارت کشور ایالات متحده است. الگوی دوم نمونه «سیاسی - امنیتی و اجرایی - پلیسی» است. شاهد مثال این الگو وزارت کشور فرانسه، ایتالیا و جمهوری اسلامی ایران هستند. الگوی سوم نمونه «امنیتی - قضایی» است که شاهد مثال آن وزارت کشور بریتانیا، آلمان فدرال و فدراسیون روسیه است. گزارش حاضر به بررسی وظایف و اختیارات وزارت کشور در نظام‌های سیاسی ایران، ایالات متحده آمریکا، بریتانیا، فرانسه، آلمان، روسیه و ایتالیا پرداخته و این سه الگو را تبیین می‌کند.

مقدمه

مسئله نظم و امنیت داخلی و جلوگیری از آشوب و اغتشاش و به اصطلاح «حفظ نظم و آرامش عمومی» موضوعی است که مهمترین دغدغه حکومت‌ها محسوب می‌شود. اگر یکی از وظایف حکومت‌ها را ایجاد نظم و امنیت و تضمین آسایش مردم بدانیم، در این صورت پرداختن به این موضوع توسط دولت در رأس برنامه‌های آن قرار می‌گیرد. اکثریت قریب به اتفاق کشورها موضوع حفظ نظم و امنیت عمومی و تضمین آزادی‌های سیاسی و اجتماعی مردم را برعهده یکی از ارکان اجرایی قوه مجریه قرار داده‌اند.

این موضوع از آن جهت اهمیت می‌یابد که در نظام جمهوری اسلامی، وزارت کشور از طرف مجموعه حکومت مسئول عملی نمودن سیاست‌های دولت و حفظ نظم عمومی و جلوگیری از آشوب و اغتشاش در کشور است. هر زمان که نظم و امنیت عمومی در هم شکسته شود پای مسئولیت

وزارت کشور در برابر مجلس باز می‌شود. البته این اختیار تنها تکلیف یا وظیفه وزارت کشور نیست، این وزارتخانه علاوه بر این تکلیف کلی، وظایفی نظیر اجرای کلیه انتخابات (اعم از انتخابات مجلس، ریاست جمهوری، مجلس خبرگان و شوراهای اسلامی) و همه‌پرسی، کنترل ورود و خروج و رفتار اتباع بیگانه، خدمات مربوط به سجل افراد (ثبت احوال) و مهمتر از همه نظارت و کنترل استانداری‌ها، فرمانداری‌ها، بخشداری‌ها، دهیاری‌ها، شهرداری‌ها و شوراهای اسلامی در کلیه سطوح آن می‌باشد. با ملاحظه این وظایف می‌توان دریافت که در میان کلیه ارکان حکومت، وزارت کشور وظایف خطیر و ارزشمندی را عهده‌دار است. انجام این تکالیف با بهره‌گیری از تجارب سایر کشورها مخصوصاً کشورهایی که این تکالیف را برعهده وزارت کشور قرار داده‌اند، سرعت بیشتر و کیفیت بالاتری خواهد یافت.

با مقایسه اولیه وزارتخانه‌های ایران با هفت کشور صنعتی درمی‌یابیم که از لحاظ تعداد وزارتخانه‌ها شباهت نزدیکی با فرانسه، انگلیس و ایتالیا داریم، ولی به لحاظ ساختاری، اسامی وزارتخانه‌ها و تقسیم‌بندی حوزه‌ها بین این هفت کشور، ساختار وزارتخانه‌ها در ایران شباهت بیشتری با فرانسه دارد. در برخی کشورها نظیر ایالات متحده آمریکا وزارت کشور تقریباً به عنوان یک «وزارتخانه متولی مدیریت اموال عمومی» عمل می‌کند. وظایف و اختیارات وزارت کشور در این نظام محدود به ارائه خدماتی نظیر سرویس پارک‌های ملی، تأمین آب شیرین، بهره‌برداری از معادن و تأمین سوخت فسیلی، گاز و نفت و حفظ و حراست از محیط زیست و انرژی و منابع اقیانوسی است. اختیارات این وزارتخانه به هیچ‌وجه قابل مقایسه با اختیارات وزارت کشور در ایران نمی‌باشد. اختیارات وزارت کشور ایالات متحده تقریباً مشابه با اختیاراتی است که در ایران مشترکاً برعهده وزارت نیرو، وزارت صنایع و معادن و سازمان محیط زیست قرار گرفته است. لذا تکالیفی نظیر اجرای انتخابات، مسئولیت نظارت بر امور شهری (شهرداری‌ها و شوراهای محلی) و استانداری‌ها و فرمانداری‌ها و بخشداری‌ها، حفظ نظم و امنیت داخلی و عمومی، کنترل ورود و خروج و رفتار اتباع خارجی و صدور گذرنامه و خدمات مربوط به سجل افراد از صلاحیت وزارت کشور در ایالات متحده خارج است.

مشکلی که از دید تطبیقی در مورد وظایف و اختیارات وزارت کشور وجود دارد و حتی به نوعی گریبانگیر برخی دیگر از وزارتخانه‌ها شده است، عدم وجود متن صریح قانونی است که در آن شرح وظایف و اختیارات یا حداقل رؤس اهداف کلی وزارتخانه تبیین شده باشد. این مشکل مختص کشور ایران نیست بلکه قریب به اتفاق کشورها از این مشکل رنج می‌برند. همچنین فقر منابع علمی مشکل دومی است که بر این مشکل اول افزوده شده است. آنچه هر وزارتخانه به عنوان وظایف و شرح اختیارات خود قلمداد کرده و ایفا می‌کند، بیش از اینکه جنبه مدون قانونی داشته

باشد، شکل عرفی دارد. با این حال وظیفه قانونگذار است که در این موارد راه چاره را از طریق تدوین قوانین مربوط به شرح وظایف و اختیارات وزارتخانه‌ها مشخص کند.

فصل اول - وظایف و اختیارات وزارت کشور در جمهوری اسلامی ایران

در تشکیلات قوه مرکزی دولت آنچه بیشتر مورد توجه و بحث قرار می‌گیرد نقش مهمی است که وزارت کشور در میان سازمان‌های اداری کشور ایفا می‌کند. در این نقش، وزارت کشور در مقام حافظ نظم و آرامش در کشور، مسئول سیاست عمومی دولت، هماهنگ‌کننده فعالیت‌های سازمان‌های دولتی، محلی و مردمی در سطح شهرستان‌ها و استان‌ها و فراهم‌کننده موجبات اجرای سیاست‌های عمومی دولت عمل می‌کند. برطبق مندرجات گزارش رسمی «برنامه‌ها و فعالیت‌های سال ۱۳۶۶ و عملکرد سال ۱۳۶۵ وزارت کشور و استانداری‌ها» اهداف این وزارتخانه عبارتند از:

۱. فراهم آوردن زمینه‌های مساعد برای پیاده شدن سیاست‌های عمومی دولت،
۲. هماهنگ ساختن دستگاه‌های دولتی و نهادهای انقلاب اسلامی و سازمان‌های محلی و مردمی،
۳. برقرار کردن امنیت داخلی کشور و حفظ نظم عمومی و تأمین شرایط و موجبات گسترش هرچه بیشتر آزادی‌های مشروع سیاسی، اجتماعی و تعیین هویت افراد (امور مربوط به سجل احوال) و مهار کردن بحران‌های ناشی از حوادث غیرمترقبه.

وظایف کلی وزارت کشور در نیل به اهداف مذکور طبق گزارش فوق چنین است:

- نظارت بر انجام یافتن وظایف مأموران کشور و ایجاد هماهنگی در فعالیت‌های مختلف سازمان‌های دولتی در استان‌ها، شهرستان‌ها، بخش‌ها و تطبیق فعالیت آنها با سیاست عمومی دولت،
- برگزاری انتخابات مجلس شورای اسلامی و ریاست‌جمهوری و مجلس خبرگان رهبری و شوراهای اسلامی در استان‌ها و شهرستان‌ها بر طبق دستور مرکز و قوانین مربوطه،
- تعمیم دمکراسی از راه تشویق و ایجاد امکانات لازم برای مردم به منظور مشارکت بیشتر آنها در امور اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، عمرانی و فرهنگی،
- حفظ و استقرار نظم، امنیت و آرامش در سراسر کشور،
- ایجاد تسهیلات لازم برای سازمان‌های اداری در زمینه برنامه‌ریزی دولت و تعیین نیازهای اقتصادی، عمرانی، اجتماعی و فرهنگی استان‌ها و شهرستان‌ها و تشخیص اولویت‌ها با توجه به برنامه‌های عمرانی کشور،

- مراقبت و نظارت بر حسن اجرای برنامه‌های سیاسی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و...

- نظارت بر امور شهرداری و راهنمایی آنها در چارچوب قوانین مربوط،

- اجرای وظایف دولت در امور مربوط به ورود، خروج، اقامت، اشتغال و رفتار اتباع بیگانه،
- اجرای مقررات مربوط به سجل احوال،
- اجرای سایر قوانین و مقرراتی که برعهده وزارت کشور است.^۱
- همچنین وزارت کشور مهمترین عنصر ملی مؤثر در مدیریت شهری و شهرداری‌های ایران است. از بدو تأسیس، شهرداری‌ها در ایران در عمل به‌عنوان شعبه‌های تابعه وزارت کشور محسوب گردیده‌اند و تابع استاندار، فرماندار و حتی بخشدار هستند. وظایف وزارت کشور در قبال شهرداری‌ها براساس قوانین و آیین‌نامه‌های مختلف بسیار گسترده و متنوع است. این وظایف را در پنج محور عمومی زیر می‌توان طبقه‌بندی کرد:
۱. نظارت و راهنمایی شهرداری‌ها در انجام وظایف محوله و مراقبت بر تأمین مایحتاج عمومی،
 ۲. نظارت در اجرای کلیه قوانین، آیین‌نامه‌ها و مقررات مربوط به شهرداری‌ها،
 ۳. نظارت در حسن اجرای قانون نوسازی و عمران شهری،
 ۴. تعیین نیازمندی‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی منطقه‌ای و محلی و تشخیص اولویت آنها،
 ۵. اعمال نظارت قانونی بر امور کلیه شوراهای، از جمله شورای شهر.
- در همین چارچوب وظایف وزیر و وزارت کشور در رابطه با شهرداری‌ها به شرح زیر است:
۱. تصویب محدوده قانونی و حریم شهرها به موجب تبصره «۱» ماده (۲) قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری در معیت وزارت مسکن و شهرسازی،
 ۲. برگزاری انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا،
 ۳. عضویت وزیر کشور در کمیسیون رسیدگی به تخلفات و انحرافات شوراهای و از جمله شورای شهر،
 ۴. صدور حکم شهرداران توسط وزیر کشور در کلان‌شهرها (در شهرهای کوچکتر توسط استاندار)،
 ۵. تصویب سازمان اداری شهرداری‌ها به موجب ماده (۵۴) قانون شهرداری‌ها،
 ۶. تصویب اساسنامه سازمان‌های تابعه شهرداری‌ها به موجب ماده (۸۴) قانون شهرداری‌ها،
 ۷. تهیه و پیشنهاد مقررات استخدامی شهرداری‌ها به موجب ماده (۵۸) قانون شهرداری‌ها،
 ۸. بازرسی و راهنمایی و آموزش شهرداری‌ها به موجب ماده (۶۲) قانون شهرداری‌ها،
 ۹. جانشینی وزیر کشور در شورای شهر تهران، براساس تبصره «۱» ماده (۸۵) قانون شوراهای،
 ۱۰. ابلاغ دستورالعمل تهیه بودجه سالیانه شهرداری‌ها،
 ۱۱. وصول عوارض متمرکز شهرداری‌ها و توزیع بین آنها براساس سیاست‌های مربوطه،
 ۱۲. تصویب برنامه‌های عمران شهر به موجب ماده (۱۵) قانون شهرداری‌ها،

۱. منوچهر مؤتمنی طباطبایی، حقوق اداری، انتشارات سمت، چاپ هفتم، تهران، ۱۳۸۱، صص ۸۰ - ۸۱.

۱۳. اعمال نظارت در اموری که برای اطلاع به وزارت کشور اعلام می‌گردد، نظیر: بودجه، تفریح بودجه، گزارش مالی و...

۱۴. تعیین نماینده برای شرکت در کمیسیون ماده (۱۰۰) قانون شهرداری‌ها،

۱۵. تعیین نماینده برای شرکت در کمیسیون حل اختلاف ماده (۷۷) قانون شهرداری‌ها توسط وزیر کشور،

۱۶. تصویب عوارض پیشنهادی شهرداری‌ها.

معاونت هماهنگی امور عمرانی وزارت کشور، متشکل از اداره کل امور شهرداری‌ها، دفتر فنی، دفتر مطالعات و هماهنگی امور ایمنی و بازسازی، دفتر برنامه‌ریزی عمرانی، دفتر حمل‌ونقل و دبیرخانه شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور، عهده‌دار انجام عمده وظایف وزارت کشور در رابطه با شهرداری‌ها می‌باشد.

وظیفه شناخت شهر و تأسیس شهرداری، از دیگر تأثیرات وزارت کشور بر مدیریت شهری می‌باشد. مطابق با قانون ضوابط و تعاریف تقسیمات کشوری، موضوع شناخت شهر برعهده دفتر تقسیمات کشوری معاونت سیاسی و اجتماعی وزارت کشور است. تأسیس شهرداری هنگامی امکانپذیر است که شرط اصلی آن، یعنی شناخته شدن شهر، از طرف دفتر تقسیمات کشوری به رسمیت شناخته شده باشد. در همین زمینه اضافه می‌نماید که پس از شناخت شهر و در صورت تأیید توان شهر برای تأسیس شهرداری از طرف اداره کل امور شهرداری‌ها، موضوع به کمیسیون سیاسی - دفاعی هیئت دولت رفته و در صورت موافقت هفت وزیر عضو این کمیسیون که وزیر کشور ریاست آن را برعهده دارد، تأسیس شهرداری امکانپذیر است.

یکی دیگر از وظایف و اختیارات عمده وزارت کشور هدایت و مدیریت پلیس جمهوری اسلامی است. فرماندهان ارشد نیروی انتظامی توسط رهبر جمهوری اسلامی ایران تعیین می‌شوند، اما عملکرد نیروی انتظامی با تفویض مقام معظم رهبری زیر نظر وزیر کشور است. نیروی انتظامی از چندین معاونت مختلف تشکیل شده است. هریک از استان‌های کشور یک ناحیه انتظامی به حساب می‌آیند و شهرستان‌های تابعه هر استان مناطق انتظامی آن ناحیه به‌شمار می‌روند.

نیروی انتظامی جمهوری اسلامی که اختصاراً ناجا نامیده می‌شود دارای سه بخش کلی است، فرماندهی، حفاظت و اطلاعات و بخش عقیدتی سیاسی. بیشتر بخش‌های نیروی انتظامی وظیفه امنیتی و نظامی دارند و دارای نیروهای مسلح هستند، اما برخی بخش‌ها نیز بیشتر جنبه خدمات اجتماعی و دولتی دارد مانند صدور گذرنامه. انواع شعب ناجا عبارتند از: پلیس امنیت، گشت ارشاد، گشت نسبیت، پلیس مبارزه با مواد مخدر که وظیفه آن مبارزه با مواد مخدر در کشور و خرید و

فروش آن و کشف باندهای بزرگ تا خرده‌فروشان مواد مخدر است. پلیس پیشگیری: این پلیس مسئول ایجاد امنیت در فرودگاه‌ها، راه‌آهن، صداوسیما و جنگل‌بانی است. پلیس راهور که همان پلیس راهنمایی و رانندگی است. معاونت نظام وظیفه که وظیفه تقسیم نیروهای وظیفه بین نیروهای مسلح ایران را برعهده دارد. معاونت صدور گذرنامه، پلیس بزرگراه‌ها، پلیس آگاهی، پلیس حفاظت از شخصیت‌ها، اینترپل، یگان حفاظت برای حفاظت از اماکن مثل بانک‌ها و مؤسسات آثار تاریخی، جنگل‌بانی، هنگ مرزی، پلیس ساحلی، یگان ضربت، یگان امداد، یگان ویژه، نوپو، عقیدتی سیاسی و پلیس دیپلماتیک. برخی از وظایف و اختیارات وزارت کشور از طریق ناجا عملی می‌شود. از جمله این وظایف و اختیارات صدور گواهینامه رانندگی، صدور گذرنامه و حفظ نظم و امنیت داخلی کشور است. همچنین صدور مجوز برای فعالیت احزاب و راهپیمایی‌ها و اجتماعات از دیگر اختیارات وزارت کشور می‌باشد. این مجوز از سوی کمیسیون ماده (۱۰) قانون فعالیت احزاب که وزارت کشور در این کمیسیون عضو دارد امکانپذیر است.

فصل دوم - وظایف و اختیارات وزارت کشور در ایالات متحده آمریکا

قوه مجریه ایالات متحده مجموعه ۱۵ وزارتخانه را به خود اختصاص داده است. عناوین وزارتخانه‌های آمریکا به شرح زیر است: وزارت خارجه، وزارت خزانه‌داری، وزارت دفاع، وزارت دادگستری، وزارت کشور، وزارت کشاورزی، وزارت بازرگانی، وزارت کار، وزارت بهداشت و خدمات انسانی، وزارت مسکن و توسعه شهری، وزارت حمل‌ونقل، وزارت انرژی، وزارت آموزش، وزارت امور سربازان بازنشسته و وزارت امنیت داخلی. وجود وزارت امور سربازان بازنشسته وجه تمایز دستگاه اداری این کشور با سایر کشورها (به غیر از کانادا) است که نشان‌دهنده توجه و تمرکز ویژه نظام این کشور به نظامیگری است. نظام اداری آمریکا فدرال بوده و بخش زیادی از امور داخلی توسط دولت‌های ایالتی رتق و فتق می‌شود و شاید این یکی از دلایل کم بودن تعداد وزارتخانه‌ها در دولت فدرال این کشور باشد.^۱

عنوان ۴۳ فصل ۳۲ مجموعه قوانین ایالات متحده (کد) در مورد نحوه تشکیل و صلاحیت و وظایف و اختیارات وزیر کشور مقرراتی را بیان داشته است. ماده (۱۴۵۱) این قانون مقرر می‌دارد: «در سطح حکومت مرکزی وزارتخانه‌ای با عنوان «وزارت کشور»^۲ تحت مسئولیت «وزیر کشور»^۳

1. James G Watt, US Secretary of the Interior, Simpson's Contemporary Quotations, 1988.

2. Department of the Interior

3. Secretary of Interior

که بالاترین مسئول آن وزارتخانه خواهد بود، تشکیل می‌شود.^۱ دوران مسئولیت وزیر در وزارت کشور با حکم انتصاب ریاست‌جمهوری که پس از مشورت و کسب موافقت سنا صادر می‌شود، آغاز می‌گردد (ماده (۱۴۵۲)). وزارت کشور دارای دو معاون وزیر خواهد بود که بدون اینکه از لحاظ مقام و درجه بین آن دو تفاوتی باشد با حکم ریاست‌جمهوری پس از مشورت و کسب موافقت سنا منصوب می‌شوند (ماده (۱۴۵۳)). همچنین وزیر کشور علاوه بر دو معاون که در ماده فوق اشاره شد، دستیاری خواهد داشت که باید به وسیله ریاست‌جمهوری با مشورت و کسب موافقت سنا منصوب گردد که در خصوص موضوعاتی که وزیر کشور تعیین خواهد کرد مسئولیت داشته و به همان میزان دارای حقوق و مزایا خواهد بود که در قانون برای دو معاون دیگر وزیر مقرر شده است (ماده (۱۴۵۳) مکرر).

تفاوت معاونان با دستیار وزیر کشور در این است که دستیار وزیر کشور مسئول اجرای تکالیفی است که وزیر کشور تعیین می‌کند و یا در قانون توصیف شده است اما معاونان وزیر کشور در خصوص امضای اوراق و اسناد اداری به همان اندازه صلاحیت دارند که خود وزیر کشور از همان صلاحیت برخوردار است (ماده (۱۴۵۴)).^۲

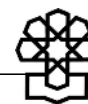
در مجموعه قوانین و مقررات ایالات متحده به جای اینکه وظایف و اختیارات وزارت کشور تبیین شود، مسئولیت‌ها و صلاحیت‌های وزیر کشور تشریح شده است. به موجب ماده (۱۴۵۷) این قانون وزیر کشور مسئولیت نظارت بر مشاغل عمومی در خصوص موضوعات نظیر:^۳

راه‌آهن آلاسکا، کمیسیون راه آلاسکا، اراضی اعانه‌ای، کمیته مدیریت زمین، کمیته معادن ایالات متحده، کمیته عمران و آبادانی اراضی، مدیریت تقسیمات کشوری و سرزمینی و جزایر تحت

۱. در سراسر قوانین و مقررات و همچنین کتب حقوقی و سیاسی ایالات متحده هر جا سخن از عنوان «وزیر» آمده از واژه «Secretary» به معنای «دبیر» استفاده شده است. در حالی که واژه‌ای که در زبان انگلیسی برای اشاره به عنوان «وزیر» از آن استفاده می‌شود واژه «Minister» است. در این صورت سؤال این است که کاربرد اصطلاح «وزیر» برای عالی‌ترین مقام مسئول وزارتخانه در ایالات متحده از لحاظ حقوقی صحیح است؟ در پاسخ باید گفت که کاربرد واژه وزیر در نظام حقوقی ایالات متحده در متون بین‌المللی صرفاً براساس یک عرف و در جهت هماهنگی با کشورهای دیگر صورت می‌گیرد والا در این نظام حقوقی به تقسیمات قوه مجریه به جای استفاده از وزیر و وزارتخانه از اصطلاح دبیر و دبیرخانه استفاده شده است. دلیل این امر مربوط به رژیم ریاستی این کشور است. در این کشور اولاً وزیران (دبیران) در برابر کنگره مسئولیت سیاسی ندارند، ثانیاً در جلسه هیئت وزیران (یا همان هیئت دبیران) صاحب هیچ‌گونه حق رأی نیستند. وزیران (دبیران) در ایالات متحده به عنوان مشاوران عالی ریاست‌جمهوری محسوب می‌شوند و از این لحاظ نظر ریاست‌جمهوری بر نظر جمعی هیئت وزیران ارجحیت دارد. در این نظام حقوقی رئیس‌جمهور می‌تواند نظر خود را بر هیئت دولت تحمیل کند حتی اگر هیچ‌یک از وزیران یا نظر وی موافق نباشند. لذا وزیر در این کشور هیچ‌یک از ویژگی‌های وزیر در کشور انگلستان را ندارد. از لحاظ حقوقی برای اشاره به تقسیمات قوه مجریه در این کشور باید از عبارت دبیر و دبیرخانه استفاده کرد اگرچه در عرف شایع بین‌المللی و در اکثر متون حقوقی خارج از ایالات متحده از عبارت وزیر و وزارتخانه استفاده می‌کنند.

2. Robert M. Utley and Barry Mackintosh, THE DEPARTMENT OF EVERYTHING ELSE, Highlights of Interior History, 1989, p.198.

۳. سایت رسمی وزارت کشور ایالات متحده لیست مختصری از اهداف و اصول خود را تشریح کرده است: (www.doi.gov)

تصرف، سرویس مدیریت شیلات و حیات وحش، مرکز مساحی و نقشه‌برداری زمینی ایالات متحده، سرویس پارک‌های ملی، حفاظت و صیانت از مواد نفتی و مدیریت اموال عمومی نظیر معادن را برعهده دارد.^۱

این وزارتخانه مدیریت سرزمین و قلمرو فدرال همراه با منابع طبیعی و حفاظت از انرژی آن را برعهده دارد. سیاست‌ها و رویه‌های وزارت کشور موضوعاتی نظیر معدن، انرژی، حیات وحش و پژوهش را تحت تأثیر قرار داده و رسالت گسترده و دایره شمول صلاحیت این وزارتخانه به‌گونه‌ای است که آن را به‌عنوان «وزارتخانه هر چیز دیگر»^۲ مشخص نموده است. مقامات و کارگزاران این وزارتخانه ملزم به تحت پوشش قرار دادن مدیریت بسیاری از قلمرو کشور چه در معنای واقعی و چه در معنای ضمنی آن می‌باشند. در حدود یک‌پنجم ایالات متحده که عمدتاً شامل ایالات غربی و آلاسکا می‌شود تحت مدیریت دولت فدرال قرار می‌گیرند. سرویس پارک‌های ملی، دفتر عمران و آبادانی، دفتر مدیریت زمین، شیلات و حیات وحش و دفتر حفاری سطحی همگی آژانس‌های وابسته به وزارت کشور ایالات متحده هستند.

اراضی تحت کنترل این وزارتخانه حدود یک‌سوم از سوخت‌های فسیلی کشور را تأمین می‌کنند. زغال‌سنگ، نفت و گاز طبیعی توسط شرکت‌های تجاری خصوصی که از دولت زمین اجاره کرده‌اند، تأمین می‌شود. زمین‌های متعلق به حکومت فدرال نیز نیمی از کل نیروی حرارتی تولید شده در ایالات متحده را تأمین می‌کند. وزارت کشور همچنین مدیریت استفاده مسئولانه و متعهدانه از منابع اقیانوسی را برعهده دارد. حفاظت از حیات وحش، مقررانگذاری و بازرسی از تأسیسات حفاری دریایی و حفاظت از کیفیت آب برعهده «دفتر مدیریت، تنظیم و اجرای قانون انرژی اقیانوسی» می‌باشد که زیر نظر وزارت کشور فعالیت می‌کند. تا سال ۲۰۱۰، این آژانس «سرویس مدیریت مواد معدنی»^۳ نام داشت، اما در آن سال به علت نشت نفت در خلیج مکزیک در اثر سیاست‌های سهل‌انگارانه به درخواست وزارت کشور تغییراتی در ساختار آن ایجاد شد.^۴

منابع آب شیرین نیز تحت کنترل وزارت کشور است. «دفتر عمران و آبادانی»^۵ مسئول صدها سد و مخزن در سراسر کشور است و آب ناشی از این پروژه‌ها آبیاری یک‌پنجم از کل اراضی کشاورزی در ایالات غربی را تأمین می‌کند. مطالعات انجام شده توسط «سازمان زمین‌شناسی ایالات متحده»^۶ آب‌های سطحی و آب آشامیدنی در کل ۵۰ ایالت را مورد بررسی قرار داده است.

1. Broder, John M "U.S. Agency May Reverse 8 Decisions on Wildlife," New York Times (2007/07/21).

2. "Department of Everything Else."

3. the Minerals Management Service

4. Norman O. Forness, "The Origins and Early History of the United States Department of the Interior" (Ph.D. dissertation, Pennsylvania State University, 1964, p. 25.

5. The Bureau of Reclamation

6. United States Geological Survey

حفاظت از حیات وحش شیلات و پرندگان نیز در صلاحیت سازمان شیلات و حیات وحش ایالات متحده قرار دارد که مؤسسه‌ای وابسته به وزارت کشور می‌باشد.^۱

الف) سرویس پارک‌های ملی: پارک ملی اشاره به قطعه زمینی دارد که توسط دولت ملی به این منظور اختصاص یافته و معمولاً به‌عنوان منطقه آزاد از توسعه تعیین شده است. اغلب پارک‌های ملی شامل مناطق بیابانی یا قطعاتی از میراث‌های زیست‌محیطی هستند که در آن کشور شایسته حفظ و حراست تلقی شده‌اند. در ایالات متحده پارک‌های ملی همچنین از جمله مناطق تاریخی و بناهای تاریخی را شامل می‌شوند که برای کاوش‌های علمی اختصاص یافته‌اند. در این کشور، سرویس پارک‌های ملی توسط وزارت کشور که مدیریت حدود یک‌پنجم از سطح خاک ایالات متحده را شامل می‌شود، اداره می‌شود.^۲

سرویس پارک ملی در سال ۱۹۱۶ توسط وودرو ویلسون، که قانون ارگانیک سرویس پارک ملی را توشیح نمود، تأسیس شد. این قانون خدمات و مقررات مثبتی را مقرر کرد که بر پارک‌های ملی حاکم است. پارک‌های ملی ایالات متحده میراث‌هایی هستند که همه شهروندان می‌توانند از آنها بهره‌مند شوند و با هدف حفظ و حراست از مناطق بیابانی، تاریخی و حیات وحش برای نسل‌های آینده ایجاد شده‌اند.^۳

ب) حفاری سطحی: حفاری سطحی روشی از استخراج معادن است که برای استخراج مواد معدنی و فلزات که در نزدیکی سطح زمین می‌باشند، به‌کار می‌رود.^۴

ج) تضمین کیفیت آب آشامیدنی: کیفیت آب در ایالات متحده با دقت تنظیم می‌شود. عملیات تنظیم کیفیت آب شامل دستورالعمل‌های دقیق آب و تست کیفیت آن می‌باشد. بنابراین، هر دو دولت محلی و فدرال برای تضمین اطمینان از سلامت آب کار مداوم دارند.^۵

امروز، آژانس حفاظت محیط زیست (سازمان حفاظت محیط زیست) و استانداردهای کیفیت آب با استفاده از فناوری آب‌های زیرزمینی نیز از کیفیت آب اطمینان حاصل می‌کنند. بیشتر سیستم‌های آب با اضافه کردن کلر یا مواد ضدعفونی‌کننده دیگر در درون سیستم توزیع آب و برای اطمینان از بالاترین کیفیت آب به پاک کردن آب اقدام می‌شود. جامعه محلی تأمین‌کنندگان آب، مانند

1. Edna M. Colman, "History of the Interior Department and the Buildings It Has Occupied" (typescript, Department of the Interior Library, 1937; W. B. Acker, Memorandum History of the Department of the Interior (Washington, 1912), pp. 10-14.

2. Albright, Horace M., and Robert Cahn. The Birth of the National Park Service: The Founding Years, 1913-1933. Salt Lake City: Howe Brothers, 1985.

3. Ise, John. Our National Park Policy: A Critical History. Baltimore: Johns Hopkins Press, 1961.

4. "Secretary of the Interior: Activities and Duties, 1849-1949," in the Department of the Interior Library, This consists of three loose-leaf binders containing the same data differently arranged: Vol. I chronologically, Vol. II by subject classification, and Vol. III alphabetically by original designation. The call number is J84/A44.

5. A. B. Hart, "The Disposition of Our Public Lands," Quarterly Journal of Economics 1 1887, p. 183.

شهرستان‌ها، همچنین ملزم به ارائه گزارش سالیانه آب با کیفیت به مشتریان خود می‌باشند. گزارش ارائه اطلاعات در مورد آب آشامیدنی محلی، از جمله منبع آب و آلاینده‌های موجود در آب است.^۱ با بررسی رؤس وظایف و اختیارات وزارت کشور ایالات متحده چنین به نظر می‌آید که در این کشور اولاً مفهوم وزارت کشور بسیار ساده و روشن است. وزارت کشور «مدیر ارشد مدیریت اموال عمومی و حفظ و صیانت از آن» است. ثانیاً هیچ‌یک از اختیاراتی که برعهده وزارت کشور ایالات متحده واگذار شده است، صبغه «سیاسی، قضایی، انتظامی و امنیتی» ندارد بلکه بیشتر دارای رنگ و جلای «عمرانی، آبادانی، خدماتی و صنعتی» است. موضوعاتی نظیر حفظ نظم و امنیت داخلی، کنترل ورود، خروج، رفتار و اقامت اتباع بیگانه، صدور کارت‌های شناسایی نظیر کارت هویت، گذرنامه و گواهی رانندگی و گواهی انجام خدمت زیر پرچم، مبارزه با مواد مخدر، اجرای انتخابات، تنظیم روابط دولت مرکزی با دولت‌های محلی، مدیریت مهاجرت و سایر اموری که برعهده اکثر وزارتخانه‌های کشور در جهان امروزی است، در کشور ایالات متحده باید در میان شرح وظایف وزارت امنیت داخلی و وزارت دادگستری جستجو کرد. با این توضیح وزارت کشور ایران تشابهی اندک با وزارت کشور ایالات متحده از حیث وظایف و اختیارات دارد. در واقع وزارت کشور در ایالات متحده به لحاظ وظایف مجموعه‌ای از اقدامات وزارت صنایع و معادن، وزارت نیرو، وزارت نفت، سازمان محیط زیست و شرکت ملی گاز و فراورده‌های نفتی در ایران را برعهده دارد.

فصل سوم - وظایف و اختیارات وزارت کشور در بریتانیا

در کابینه بریتانیا ۱۹ وزارتخانه تعریف شده است که با توجه به پیشینه استعماری این کشور برخی از وزارتخانه‌ها برای اداره امور مستعمرات پیشین طراحی شده‌اند. عناوین وزارتخانه‌های انگلیسی به این شرح است: وزارت خدمات مدنی، وزارت زنان و برابری، وزارت امور خارجه و مشترک‌المنافع، وزارت دادگستری، وزارت کشور، وزارت محیط زیست، غذا و امور روستایی، وزارت توسعه بین‌المللی، وزارت جوامع و دولت‌های محلی، وزارت کودکان، مدارس و خانواده‌ها، وزارت انرژی و تغییرات آب و هوایی، وزارت بهداشت، وزارت ایرلند شمالی، وزارت امور اسکاتلند، وزارت کار و بازنشستگی، وزارت دارایی، وزارت امور ولس، وزارت دفاع، وزارت حمل‌ونقل و وزارت فرهنگ، رسانه و ورزش.

وزارت کشور انگلستان^۲ یکی از وزارتخانه‌های حکومتی است که مسئول کنترل مهاجرت، امنیت و نظم داخلی می‌باشد. این وزارتخانه همچنین مسئولیت پلیس، آژانس مرزی ایالات پادشاهی

1. U.S. General Services Administration, Historical Study No. 1: Pension Building (Washington, 1964).

2. United Kingdom Home Office

را عهده‌دار است. وزارت کشور مسئول سیاست‌های دولت در مورد مسائل مربوط به امنیت مانند مواد مخدر، مبارزه با تروریسم و کارت شناسایی اتباع است. علاوه بر این قبلاً مسئولیت دفتر خدمات زندان‌ها و خدمات مربوط به آزادی مشروط زندانیان برعهده این وزارتخانه بود، اما در حال حاضر این موضوعات تحت صلاحیت وزارت دادگستری قرار گرفته است. به عنوان یادآوری و جهت اطلاع باید گفت که در روزنامه رسمی و مخصوصاً هنگامی که این وزارتخانه در پارلمان مورد خطاب قرار می‌گیرد، عنوان رسمی آن «وزارت داخله»^۱ است.^۲

وزارت کشور انگلستان اخیراً تحت برنامه اصلاحات عمده‌ای قرار دارد. بسیاری از آژانس‌ها به صورت فوق‌العاده تحت مدیریت وزارت کشور قرار دارند، از جمله آژانس مرزی بریتانیا، که وظیفه آن صدور مجوز مهاجرت به داخل کشور و اعطای حق پناهندگی سیاسی بریتانیا می‌باشد. وزارت کشور همچنین مسئول مقابله با تروریسم و اداره اطلاعات و دفتر امنیت و ضدتروریسم است، که مسئولیت بریتانیا در قبال حوادث تروریستی را از طریق اورژانس و ارائه خدمات امنیتی و توسعه قوانین مربوط به تروریسم مدیریت می‌نماید. در ۲۸ مارس سال ۲۰۰۷ وزارت امور قانون اساسی کنترل موضوعاتی نظیر آزادی مشروط زندانیان، زندان‌ها و پیشگیری از تکرار تخلف در انگلستان و ولز را از وزارت کشور منتزع و در اختیار گرفت و وزارتخانه جدیدی با عنوان وزارت دادگستری اعلام موجودیت کرد.^۳

وظایف و اختیارات این وزارتخانه به‌گونه‌ای است که نمی‌توان صلاحیت‌های آن را صلاحیت صرف «اجرایی یا اداری» قلمداد کرد. برخی از این اختیارات ماهیتاً «سیاسی» هستند در حالی که برخی دیگر از لحاظ محتوایی در زمره امور «قضایی» محسوب می‌شوند. البته وظایفی نیز وجود دارد که به روابط بین‌المللی مربوط می‌شود و در کشور انگلستان برعهده وزارت کشور است مانند خدمات مربوط به صدور کارت هویت و صدور گذرنامه. به موجب اعلام سایت رسمی وزارت کشور بریتانیا^۴ وظایف و اختیارات و به عبارت دیگر صلاحیت وزارت کشور به ترتیب موضوعات مقرر در زیر است:

الف) تلاش در جهت کاهش جرم و جنایت: منظور از اقداماتی که منجر به کاهش جرم و جنایت می‌شود، اقدامات محدودکننده آزادی و سایر اقدامات تأمینی است که می‌توان برای رعایت نظم، حفظ نظم و امنیت و آزادی مردم به‌کار گرفت. اصلاح مجرمین به طرقی غیر از اعمال مجازات (نظیر

1. the Home Department

2. Department of the Official Report (Hansard), House of Commons, Westminster (2008/06/09), "Hansard - Oral Questions to the Home Department, 9 June 2008."

3. **Ibid.**

4. <http://www.homeoffice.gov.uk>

اصلاح و تربیت افراد جوان و بازآموزی اجتماعی) نیز شیوه دیگری است که قادر به جلوگیری از ارتکاب و تکرار جرائم و کاهش جرم و جنایت خواهد بود.^۱ اگر وزارت کشور را بخشی از قوه مجریه محسوب کنیم، در این صورت ورود این وزارتخانه در امور قضایی جنبه پیشگیرانه نیز دارد، شاید دلیل این امر در این نکته نهفته باشد که وزارت دادگستری در این کشور وزارتخانه جدیدی است و قبلاً اختیارات و وظایف آن برعهده وزارت کشور بوده است. شاید در اثر مرور زمان این وظیفه به وزارت دادگستری منتقل شود.

ب) کسب اطمینان از احساس امنیت بیشتر مردم در خانه و زندگی روزمره خود، به‌ویژه از طریق رویه‌های قابل رؤیت، پاسخگویانه و مسئولانه: منظور از این اختیار، همان عنوان «حفظ نظم عمومی» است که در حقوق اداری از آن تحت عنوان «پلیس اداری» یاد می‌شود. پلیس اداری یکی از وظایف مهم و سنتی دولت محسوب می‌شود که در اکثر کشورها وزارت کشور به‌عنوان مسئول سیاست‌های عمومی دولت از طرف قوه مجریه مسئولیت تأمین آن را برعهده دارد. در این طریق وزارت کشور انگلستان «از طریق مقامات، مأموران و سازمان‌های مخصوص در جامعه عهده‌دار حفظ نظم عمومی است. پلیس اداری مجموعه وظایف و اختیاراتی است که از طرف مقامات عمومی به منظور حفظ نظم عمومی بر اعمال افراد تحمیل می‌شود و آزادی آنان را محدود می‌کند».^۲ از طریق اعمال این محدودیت‌ها، وزارت کشور اطمینان حاصل خواهد نمود که با برقراری نظم عمومی امنیت مردم در محیط خانواده و زندگی روزمره تأمین شده و در قبال این امنیت مردم مسئول و پاسخگو خواهد بود. این اختیار در جمهوری اسلامی ایران نیز برعهده وزارت کشور است در حالی که در برخی کشورها نظیر ایالات متحده این اختیار برعهده وزارتخانه تخصصی دیگری با نام «وزارت امنیت داخلی» واگذار شده است.

ج) محافظت کشور از حملات تروریستی: با اینکه مسئله جلوگیری از حملات تروریستی یکی از مصادیق حفظ نظم و امنیت داخلی است، با این حال اهمیت و حساسیت این موضوع از بعد بین‌المللی تأکید و توجه ویژه‌ای را می‌طلبد. باید توجه داشت که اقدامات تروریستی قبل از پیشگیری نیازمند پیش‌بینی و شناسایی است. شناسایی و تعقیب عاملین اقدامات تروریستی نیازمند دستگاه اطلاعاتی بسیار نیرومندی است که در برخی کشورها وزارتخانه تخصصی جداگانه‌ای برای آن ایجاد شده است. در نظام جمهوری اسلامی ایران تشخیص و شناسایی اقدامات تروریستی و هرگونه اقدام جنایتکارانه برعهده وزارت اطلاعات است که علیرغم اینکه یکی از ارکان قوه مجریه

۱. سیدمحمد هاشمی، حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران، جلد دوم، حاکمیت و نهادهای سیاسی، چاپ ششم، تهران، نشر میزان، پاییز ۱۳۸۱، ص ۳۷۶.

۲. منوچهر مؤتمنی طباطبایی، حقوق اداری، پیشین، ص ۲۲۰.

است، با این حال قلمرو فعالیت آن به هیچ‌وجه قابل پیش‌بینی نیست.

د) برقراری نظام عدالت کیفری به نفع اکثریت مطیع قانون و قربانیان: این تکلیف وزارت کشور نیز صبغه قضایی دارد. از آنجا که امور قضایی طبق اصل تفکیک قوا از اختیار قوه مجریه ساقط شده و برعهده قوه قضائیه قرار گرفته است لذا عملی نمودن عدالت کیفری بیش از هر نهاد در اختیار قوه قضائیه می‌باشد. البته در نظام حقوقی بریتانیا تشخیص قوای مجریه و مقننه و قضائیه بسیار مشکل است چراکه اختلاط قوا جزء لاینفک این نظام حقوقی سیاسی است. برقراری عدالت کیفری در ایران برعهده قوه قضائیه است.

ه) مدیریت مجرمین به منظور محافظت از مردم و کاهش تخلفات مجدد: مدیریت مجرمین که خود می‌تواند یکی از مصادیق تلاش در جهت کاهش جرم و جنایت باشد موضوعاً در چارچوب امور قضایی است با این حال برخلاف نظام جمهوری اسلامی در کشور بریتانیا برعهده وزارت کشور قرار گرفته است.

و) تضمین امنیت مرزهای انگلستان، جلوگیری از سوءاستفاده از قوانین و مدیریت موضوع مهاجرت: وزارت کشور بریتانیا همانند وزارت کشور در دیگر کشورها مدیریت ورود، خروج و تضمین امنیت سرحدات را برعهده دارد. وزارت کشور جمهوری اسلامی نیز مسئولیت حفظ امنیت مرزهای ایران و کنترل امر مهاجرت را عهده‌دار است (البته برخی استثناها در این مورد وجود دارد).

ز) نظارت بر آژانس‌های مختلف: علاوه بر وظایف و اختیاراتی که فوقاً بررسی شد، وزارت کشور انگلستان مستقیماً بر فعالیت برخی از سازمان‌ها که تحت مسئولیت این وزارتخانه فعالیت می‌کنند، نظارت دارد. در اکثر این آژانس‌ها یکی از معاونان وزیر کشور به‌عنوان عالی‌ترین مقام مسئول در رأس هرم آژانس قرار گرفته و مستقیماً در تصمیم‌گیری‌های آن صاحب اختیار است. مهمترین انواع این آژانس‌ها به ترتیب زیر است:

دفتر سوابق جنایی به ریاست معاون وزیر کشور (عدالت کیفری و مدیریت مجرم): دفتر سوابق جنایی (CRB) یک آژانس اجرایی وابسته به وزارت کشور است که امکان دسترسی وسیع به اطلاعات سابقه کیفری را از طریق ارائه خدمات دسترسی در انگلستان و ولز فراهم می‌کند. خدمات ارائه شده توسط آژانس سازمان‌ها را قادر می‌سازد که در بخش‌های دولتی، خصوصی و داوطلبانه در خصوص استخدام افراد به تصمیم‌گیری ایمن‌تری در گزینش آنان دست یابند.^۱

سرویس علوم پزشکی قانونی به ریاست معاون وزیر کشور (جنایت، امنیت و جوامع): سرویس علوم پزشکی قانونی (FSS) یک شرکت دولتی وابسته به وزارت کشور در بریتانیا است که

1. "Changes to Home Office responsibilities", Casbah.ac.uk.

به ارائه خدمات علوم پزشکی قانونی به نیروهای پلیس و سازمان‌های دولتی در انگلستان و ولز و همچنین کشورهای دیگر می‌پردازند. این سرویس در حال حاضر هفت آزمایشگاه در سراسر کشور دارد که خدماتی در مورد صحنه جرم و جنایت و خدمات پزشکی قانونی به نیروهای پلیس در انگلستان و ولز و همچنین اداره مالیات و گمرک، وزارت دفاع، پلیس بریتانیا حمل‌ونقل و خدمات پزشکی قانونی در سراسر جهان ارائه می‌کند. تا دسامبر ۲۰۰۵ این آژانس به‌عنوان یک سازمان دولتی اداره می‌شد، اما از این تاریخ به بعد با تغییر وضعیت خود از سازمان دولتی به یک شرکت متعلق به دولت تحت نظر وزارت کشور به‌صورت یک شرکت دولتی اداره می‌شود.^۱

سرویس مربوط به هویت و گذرنامه به ریاست معاون وزیر کشور (مهاجرت و شهروندی): سرویس هویت و گذرنامه (IPS) سازمان اجرایی وابسته به وزارت کشور در بریتانیا است و در اول آوریل ۲۰۰۶ فعالیت خود را شروع کرده است و آژانس گذرنامه بریتانیا را پس از تصویب قانون کارت هویت ۲۰۰۶ در اختیار گرفته است. این آژانس برای اتباع بریتانیا گذرنامه فراهم می‌کند و رویدادهای زندگی نظیر تولد، مرگ، ازدواج و مشارکت مدنی را گواهی می‌کند.^۲

آژانس مرزی انگلستان: آژانس مرزی انگلستان (UKBA) ارگان کنترل‌کننده مرزی دولت ایالات متحده پادشاهی (انگلستان) و بخشی از وزارت کشور است. این آژانس در اول آوریل ۲۰۰۸ از ادغام آژانس مرز و مهاجرت و اداره مالیات و گمرک تشکیل شده است. آژانس در سطح گسترده به سه بخش که هر بخش تحت مدیریت مدیر ارشد قرار گرفته است، تقسیم شده است.

- کنترل خارجی نظیر صدور ویزا در پست‌های خارج از کشور،

- کنترل مرزها، از جمله کنترل گذرنامه و گمرک،

- کنترل مهاجرت داخلی نظیر کنترل پناهندگی، مدیریت و اجرای برنامه‌های عملیاتی برای اقامت

بیشتر اتباع بیگانه.^۳

دفتر بازرسی مواد مخدر: دفتر بازرسی مواد مخدر یک گروه وابسته به وزارت کشور است که در سال ۱۹۳۴ تشکیل شده است. این دفتر از دو بخش تشکیل شده: دفتر بازرسی و واحد اجرای مقررات مبارزه با مواد مخدر. بخش دوم مجوزهای لازم را صادر کرده و اجازه تسخیر و تحویل مواد مخدر کنترل شده به افراد نیازمند و مجوزهای واردات و صادرات این نوع مواد مخدر را صادر می‌کند. بازرسان دفتر بازرسی کار نظارت و بازرسی تولیدکنندگان و تأمین‌کنندگان مواد مخدر را برعهده دارند.

1. PoliceScienceandTechnologyStrategy:2004 - 2009". homeoffice .gov. uk. http://www.homeoffice.gov.uk/documents/PoliceST_S2_part11.pdf?view=Binary., Retrieved, 27 September 2010.

2. Ibid.

3. Ibid.

این بازرسان پزشک نیستند، بلکه تجربه‌های لازم را در اثر کار مداوم کسب کرده‌اند.^۱

تفویض اختیارات وزارت کشور در مستعمرات بریتانیا: بسیاری از موضوعاتی که به عنوان وظایف و اختیارات وزارت کشور محسوب می‌شوند نظیر مسائل مربوط به پلیس در اسکاتلند و ایرلند شمالی از طرف وزارت کشور به نهادهای خاص تفویض و واگذار شده است، اما مسائل و موضوعات حفظ شده و استثنا شده زیر هنوز به وسیله وست‌منیستر اداره می‌شوند.

- اختیارات وزارت کشور بریتانیا در اسکاتلند: وزارت کشور بریتانیا بخش وسیعی از اختیارات خود را در کشور اسکاتلند به نهادهای خاص این کشور تفویض کرده است، اما موضوعات زیر همچنان برعهده وزارت کشور بریتانیاست:

- سوءمصرف مواد مخدر،

- اختیارات حالت اضطراری،

- استرداد مجرمین،

- اسلحه گرم،

- مهاجرت و تابعیت،

- اعمال روش‌های علمی بر روی حیوانات زنده.

قابل ذکر است که دواير دولت اسکاتلند مسئولیت نظم جامعه و سیاست ایمنی را در این کشور

برعهده دارند.^۲

- اختیارات وزارت کشور بریتانیا در ایرلند شمالی: در ایرلند شمالی نیز بخشی از اختیارات

وزارت کشور به استثنای موضوعات مشروحه زیر از طرف وزارت کشور به نهادهای خاص

واگذار شده است:

- استرداد مجرمین (به‌عنوان یک موضوع مهم در روابط بین‌المللی)،

- مهاجرت و تابعیت.

در جریان تاریخی ۱۲ آوریل سال ۲۰۱۰ که منجر به تفویض موضوعات مربوط به پلیس و

عدالت در کشور ایرلند شمالی گردید موضوعات زیر از تفویض اختیار مستثنا شده و کماکان

برعهده وزارت کشور باقی مانده است:

- طبقه‌بندی مواد مخدر،

- رژه،

1. "About the NIO". Nio.gov.uk. 2010/04/12, <http://www.nio.gov.uk/index/about-the-nio.htm>, Retrieved 2010/06/19.

2. "Scotland Act 1998, Schedule 5, Part I"Opsi .gov .uk. http://www.opsi.gov.uk/acts/acts/1998/ukpga_19980046_en_14#sch5-pt1, Retrieved 2010/06/19.

- امنیت مواد منفجره،

- آژانس جنایات و جرائم خطرناک و سازمان یافته.

همکاران اصلی وزارت کشور در ایرلند شمالی عبارتند از :

- وزارت دادگستری (پلیس، نظم عمومی و امنیت جامعه)،

- وزارت ایرلند شمالی (امنیت ملی در ایرلند شمالی).

تفاوت این دو وزارتخانه در این است که وزارت دادگستری در برابر دستگاه اجرایی ایرلند شمالی پاسخگو بوده و مسئولیت دارد در حالی که وزارت ایرلند شمالی یک وزارتخانه حکومتی در بریتانیاست.^۱

- اختیارات وزارت کشور بریتانیا در ولز: در جریان حل و فصل موضوع تفویض اختیارات

در ولز، نواحی پلیسی خاصی به جای اینکه در صلاحیت وست منیستر باقی بمانند به مجلس شورای ملی ولز واگذار شده‌اند.^۲

در نهایت به عنوان مقایسه وزارت کشور بریتانیا و وزارت کشور جمهوری اسلامی می‌توان چنین عنوان داشت که تفاوت عمده‌ای که بین این دو وزارتخانه از حیث اختیارات وجود دارد این است که اولاً، حیطه وظایف و اختیارات وزارت کشور بریتانیا از امور صرف اجرایی خارج شده و به امور قضایی تسری یافته است به گونه‌ای که حتی تا پیش از تأسیس وزارت دادگستری در این کشور تمامی اختیارات آن برعهده وزارت کشور بوده است. بنابراین وزارت کشور در بریتانیا قبلاً علاوه بر اینکه یک دستگاه اجرایی باشد یک دستگاه متولی امر قضایی نیز بوده است. هم‌اکنون علیرغم ایجاد وزارت دادگستری و انتقال مدیریت اموری که ماهیت اجرایی - قضایی دارند به این وزارتخانه، باز آثار سابقه قضایی در وزارت کشور ملاحظه می‌شود. هنوز بخشی از اختیاراتی که برای وزارت کشور بریتانیا برشمردیم دارای ماهیت قضایی است و اگر بخواهیم این وزارتخانه را با وزارت کشور جمهوری اسلامی مقایسه کنیم قطعاً وجود این خصوصیت قضایی یکی از تفاوت‌های عمده این دو وزارتخانه خواهد بود.

از دیگر تفاوت‌های این دو وزارتخانه می‌توان به موضوع اجرای انتخابات اشاره کرد که از عهده وزارت کشور بریتانیا سلب شده است. همچنین مسئولیت صدور مجوز برای راهپیمایی‌ها و تجمعات و فعالیت احزاب و انجمن‌ها و نیز نظارت بر واحدهای محلی غیرمتمرکز (شوراها و شهرداری‌ها) وجه تمایز این دو وزارتخانه است. ظاهراً برای نظارت بر واحدهای محلی در بریتانیا وزارتخانه دیگری با عنوان وزارت جوامع و واحدهای محلی ایجاد شده است. مجموع این موضوعات وزارت کشور بریتانیا و جمهوری اسلامی را از هم متفاوت می‌سازد.

1. Northern Ireland Act 1998, Schedule 2".Ops.gov.uk.1950 1104, http://www.opsi.gov.uk/acts/acts1998/ukpga_19980047_en_11#sch2, Retrieved 2010/06/19.

2. Northern Ireland Assembly Information Office, "'Policing and Justice" motion, Northern Ireland Assembly, 12 April 2010", Niassembly.gov.uk.

فصل چهارم - وظایف و اختیارات وزارت کشور در جمهوری فرانسه

فرانسه نیز همچون انگلیس ۱۹ وزارتخانه را برای دولت خود تعریف کرده است. از زمان وقوع انقلاب فرانسه و برقراری نظام جمهوری در این کشور تاکنون ۱۳ وزارتخانه از نظام اداری این کشور حذف یا در وزارتخانه‌های دیگر ادغام شده است. نام برخی از وزارتخانه‌های حذف شده عبارتند از: وزارت پست، تلگراف و تلفن، وزارت کار و امنیت اجتماعی، وزارت جنگ، وزارت نیروی دریایی، وزارت بازرگانی دریایی، وزارت اطلاعات، وزارت بازنشستگان، و وزارت تجارت و صنعت. عناوین وزارتخانه‌های کنونی فرانسه نیز به شرح زیر است: وزارت اکولوژی، انرژی، توسعه پایدار و برنامه‌ریزی، وزارت کشور، مناطق ماورایی و مجموعه‌های سرزمینی، وزارت امور خارجه و اروپا، وزارت اقتصاد، صنعت و اشتغال، وزارت کار، روابط اجتماعی، خانواده، همبستگی و شهر، وزارت دادگستری، وزارت کشاورزی و ماهیگیری، وزارت آموزش ملی، وزارت آموزش عالی و تحقیقات، وزارت دفاع، وزارت بهداشت و ورزش، وزارت مسکن، وزارت فرهنگ و ارتباطات، وزارت بودجه، حسابرسی عمومی و خدمات مدنی و وزارت مهاجرت، تلفیق، هویت ملی و توسعه همبستگی.

وزارت کشور فرانسه^۱ (با عنوان کامل: وزارت کشور، مناطق ماورای بحار و مجموعه‌های سرزمینی) یکی از مهمترین اجزای کابینه دولتی این کشور است که مسئولیت‌های زیر را عهده‌دار است:

الف) حفظ امنیت و آرامش عمومی کشور در برابر اعمال و رفتار مجرمانه و یا در برابر بلایا و سوانح طبیعی: این تکلیف وزارت کشور فرانسه دقیقاً برابر با مهمترین وظیفه وزارت کشور جمهوری اسلامی است. قبلاً یادآوری کردیم که مسئول اول حفظ نظم و آرامش عمومی و جلوگیری از اغتشاش و مقابله با سیل و زلزله و سایر بلایای طبیعی برعهده وزارت کشور است. از این حیث بین دو وزارتخانه در دو کشور مجانست وجود دارد. البته قابل ذکر است که حفظ نظم و امنیت عمومی مستلزم استفاده از نیروی قهریه (پلیس) است که هم در فرانسه و هم در ایران در اختیار وزارت کشور قرار دارد.

ب) در اختیار داشتن قوای قهریه مربوط به ضمانت اجرای قانون که شامل دو بخش است: نیروی پلیس ملی فرانسه و ژاندارمری فرانسه برای عملی نمودن اهداف عملیاتی: قابل ذکر است که در حالی که وزارت کشور مسئولیت نظارت بر نیروی پلیس را دارد، نظارت بر تحقیقات و اقدامات جنایی و کیفری داخل در صلاحیت این وزارتخانه نبوده و برعهده قوه قضائیه می‌باشد. معمولاً متخصصین حقوق اداری فرانسه کلمه «پلیس» را در دو معنی به کار می‌گیرند: پلیس اداری و

1. France ministry of Interior, Overseas and Territorial Collectivities = ministry de l'intérieur, de l'outre-mer, des collectivités territoriales et de l'immigration.

پلیس قضایی. پلیس اداری همان خدمات پلیسی است که تحت نظر وزارت کشور صورت می‌گیرد در حالی که پلیس قضایی اقدامات مربوط به کشف جرائم مجرمین و تعقیب و پیگیری متهمین است که توسط قوه قضائیه صورت می‌گیرد.

ضمانت اجرای قانون در فرانسه هم در سطح ملی و هم در سطح شهری اعمال می‌شود که مسئولیت آن برعهده انواع مختلفی از آژانس‌های ضمانت اجرای قانون می‌باشد. این آژانس‌ها در سطح کلی بر سه نوع تقسیم می‌شوند در حالی که در سطح شهری و محلی هر دولت‌های محلی مسئول مدیریت پلیس شهری خود می‌باشد. فقط شهر پاریس پلیس شهری نداشته و در این شهر پلیس ملی به‌عنوان زیرمجموعه وزارت کشور به‌طور مستقیم خدمات پلیسی را ارائه می‌دهد. فرانسه دارای سه نیروی پلیس ملی است :

پلیس ملی که اصطلاحاً (Sûreté) خوانده می‌شود، یک نیروی غیرنظامی است، مسئولیت اولیه آن به شهرستان‌های بزرگ و مناطق شهری وسیع مربوط می‌شود.

ژاندارمری ملی که مسئولیت اولیه آن به شهرهای کوچک و مناطق روستایی و همچنین تمام تأسیسات نظامی که توسط وزارت دفاع احداث شده‌اند و در بسیاری موارد تحت کنترل وزارت کشور هستند مربوط می‌شود.

خدمات گمرکی غیرنظامی که معمولاً به‌عنوان (Douane) شناخته می‌شود و تحت نظارت وزیر بودجه، حسابداری دولتی و کارمندان دولت اعمال می‌شود.

این سه سازمان تنها آژانس‌هایی هستند که از نظر قانونی قادر به صدور دستور بازداشت و یا حکم تعقیب می‌باشند.

شهرداری‌های فرانسه نیز ممکن است پلیس محلی به نام پلیس شهری یا گارد محلی، با قدرت محدود را داشته باشند. این افراد ممکن است مجاز به حمل سلاح گرم باشند.

دولت‌های محلی ممکن است دارای نیروی پلیس شهری باشند که در شکل بسیار محدود طبق قانون صلاحیت اعمال محدودیت در مسائل ترافیکی و یا اجرای دستورات محلی را عهده‌دار هستند. کمون روستایی نیز می‌تواند گارد یا پلیس (پلیس روستایی) که مسئول گشت محدود محلی و حفاظت از محیط زیست می‌باشد داشته باشند.

در نظام جمهوری اسلامی ایران طبق قانون اساسی فرماندهی کل نیروهای مسلح که شامل نیروی پلیس نیز می‌شود در این نظام برخلاف نظام فرانسه برعهده مقام معظم رهبری است با این حال نیروی انتظامی (پلیس) موظف به اجرای دستورات استانداری‌ها، فرمانداری‌ها و بخشداری‌ها (زیرمجموعه‌های وزارت کشور) بوده و این نیروی قهریه تحت نظر وزیر کشور عمل می‌کند. لذا مسئولیت پلیس در ایران برعهده وزارت کشور است و برخی از وظایف وزارت کشور توسط

نیروی انتظامی تحقق می‌یابد.

ج) اعمال نقش دفاع مدنی و مدیریت امنیت (امنیت اجتماعی - مدنی) که بخشی از آن مربوط به خدمات آتش‌نشانی و اطفای حریق می‌باشد که توسط مؤسسه‌های تحت نظارت وزارت کشور مدیریت می‌شود: منظور از دفاع و امنیت اجتماعی اقداماتی است که وزارت کشور در جهت دفاع از جان، مال و امنیت مسکن شهروندان انجام می‌دهد. مهمترین مصداق دفاع مدنی خدمات آتش‌نشانی و اطفای حریق است که توسط آتش‌نشان‌های مجرب و با استفاده از امکانات وسیع هوایی و زمینی مانند ماشین آتش‌نشانی و هلیکوپتر محقق می‌شود. در نظام جمهوری اسلامی ایران سازمان آتش‌نشانی به‌عنوان یک سازمان عمومی غیردولتی فعالیت دارد که تحت نظارت وزارت کشور و شهرداری‌ها قرار می‌گیرد.

د) اعطای اسناد و کارت‌های شناسایی و هویت (نظیر گذرنامه، کارت شناسایی و گواهینامه رانندگی): قوه مجریه هر کشور برای مدیریت اتباع خود معمولاً اسنادی را که مبین هویت و شماره مخصوص هر فرد است و همچنین مجوز ورود و خروج از کشور را صادر می‌کنند. در کشور فرانسه صدور گواهی رانندگی بر این اسناد نیز اضافه شده است. در نظام جمهوری اسلامی ایران از میان انواع مختلف کارت هویت فقط صدور شناسنامه و کارت ملی (ثبت احوال اعم از گواهی ولادت یا فوت) تحت نظارت وزارت کشور قرار گرفته است. سازمان ثبت احوال کشور به‌عنوان یک مؤسسه عمومی دولتی تحت نظارت وزارت کشور خدمات مربوط به سجل هویت افراد را ارائه می‌دهد، اما صدور اسناد نظیر پاسپورت و گواهی رانندگی برعهده نیروی انتظامی جمهوری اسلامی قرار گرفته است. پلیس +۱۰ و پلیس راهنمایی و رانندگی ناجا به ترتیب مسئولیت صدور پاسپورت و گواهی راهنمایی و رانندگی را برعهده دارند. با این حال از آنجا که نیروی انتظامی تحت نظر وزارت کشور عمل می‌کند می‌توان چنین نتیجه گرفت که وظایف و اختیارات وزارت کشور در امر صدور گذرنامه و گواهی راهنمایی و رانندگی به نیروی انتظامی واگذار شده است.

ه) تنظیم روابط بین دولت مرکزی و دولت‌های محلی: به لحاظ اینکه در کشور فرانسه شکل حکومت به صورت فدرالی است لذا مسئولیت تنظیم روابط دولت‌های محلی با دولت ملی برعهده وزارت کشور است. در نظام جمهوری اسلامی ایران شکل حکومت به صورت عدم تمرکز اداری است لذا حکومت محلی به معنایی که در فرانسه وجود دارد، در کشور ما موجود نیست. علیرغم این سیستم حکومت ایران از لحاظ عدم تمرکز شباهت زیادی با نحوه اداره کمون‌های این کشور است. هر کمون در فرانسه به صورت عدم تمرکز اداره می‌شود. در کشور ما نیز نظارت بر عملکرد واحدهای غیرمتمرکز و تنظیم روابط آن با سیاست‌های دولت مرکزی برعهده وزارت کشور است.

وزارت کشور بر شهرداری‌ها و شوراهای اسلامی شهر نظارت دارد. این بخش از وظایف وزارت کشور با اختیار وزارت کشور فرانسه مشابهت دارد.

(و) انجام محاسبات و تدارک و سازمان‌بندی انتخابات سیاسی چه در سطح ملی و چه در سطوح مختلف اداری (البته نتایج این انتخابات همواره تحت نظارت شورای قانون اساسی و یا دادگاه‌های اداری است): معمولاً متخصصین حقوق اساسی انجام پروسه انتخابات را به دو بخش تقسیم می‌کنند: پروسه اجرا و پروسه نظارت. اجرای انتخابات به علت داشتن ماهیت اجرایی برعهده قوه مجریه است و کشورهایایی که وزارت کشور را مسئول حفظ نظم و امنیت داخلی مقرر نموده‌اند معمولاً اجرای انتخابات را نیز برعهده این وزارتخانه قرار داده‌اند. وزارت کشور با استفاده از امکاناتی که برای حفظ نظم عمومی در اختیار دارد به بهترین وجه می‌تواند انتخابات را اجرا کند. در کشور فرانسه وزارت کشور مسئول تهیه و تدارک مقدمات انتخابات نظیر تشخیص هیئت رأی‌دهندگان و ثبت‌نام از داوطلبان و اخذ رأی و شمارش و اعلام نتایج آن می‌باشد. در ایران نیز وزارت کشور مسئول اجرای کلیه انتخابات و همه‌پرسی است. این وزارتخانه درخصوص اجرای انتخابات ریاست‌جمهوری، خبرگان رهبری، مجلس شورای اسلامی و شوراهای اسلامی و همه‌پرسی مسئولیت دارد. البته نباید فراموش کرد که اجرای انتخابات سیاسی در فرانسه و ایران همواره تحت نظارت ارگان مخصوص نظارتی (شورای قانون اساسی و شورای نگهبان) می‌باشد.

(ز) تنظیم مهاجرت و ممانعت از مهاجرت غیرقانونی: از آنجا که صدور اسنادی نظیر گذرنامه و کارت شناسایی مطابق قانون در کشور فرانسه برعهده وزارت کشور است، به تبع آن تنظیم امر مهاجرت و کنترل آن و ممانعت از مهاجرت غیرقانونی نیز برعهده این وزارتخانه می‌باشد. در نظام جمهوری اسلامی همچنان‌که فوقاً اشاره شد صدور مجوز ورود و خروج (پاسپورت) یک امر انتظامی تلقی شده و برعهده پلیس ناجا قرار گرفته است و از آنجا که اختیار پلیس در کشور ما برعهده وزارت کشور است لذا صدور پاسپورت تحت نظارت این وزارتخانه توسط نیروی انتظامی صورت می‌گیرد. بنابراین اجرای وظایف دولت در امور مربوط به ورود، خروج، اقامت، اشتغال و رفتار اتباع بیگانه در کشور ما برعهده وزارت کشور است.

(ح) ادغام و یکپارچه کردن مهاجران قانونی براساس معیار زبانی، حرفه‌ای، محل اقامت و ...

(ط) کلیه رؤسای اداری و زیرمجموعه‌های آنان به‌عنوان زیرمجموعه وزیر کشور محسوب می‌شوند: در کشور فرانسه وزیر کشور می‌تواند به کلیه رؤسای ادارات و زیرمجموعه‌های آن از طریق نمایندگان عالی دولت در محل دستورات لازم را داده و سیاست محلی را در جهت سیاست ملی قرار دهد. در این کشور وزارت کشور مسئول پیاده نمودن سیاست عمومی دولت در کشور و مسئول تنظیم روابط حکومت ملی با حکومت محلی است. در ایران نیز چنین وضعیتی وجود دارد.

استانداری‌ها، فرمانداری‌ها، بخشداری‌ها به‌عنوان نمایندگان عالی دولت در محل مسئول نظارت بر کلیه ادارات و سازمان‌های فعال در سطح محل می‌باشند. وزیر کشور می‌تواند از طریق استاندار، فرماندار و بخشدار (که به‌عنوان زیرمجموعه‌های وزارت کشور عمل می‌کنند) به رؤسای ادارات دستورات لازم را صادر کرده و از این طریق سیاست عمومی دولت در کشور را پیاده نماید.

ی) وزیر کشور همچنین به‌عنوان «وزیر دین و آیین» در این کشور محسوب می‌شود به نحوی که رسماً در روند انتصاب اسقف‌های کاتولیک وابسته به قلمرو اسقف مورد مشورت قرار می‌گیرد: این اختیار منحصر به‌فرد وزیر کشور فرانسه است که با وجود اینکه نظام سیاسی فرانسه نظام لائیک می‌باشد با این حال در قلمرو اسقف وزیر کشور چنین اختیاری را دارد.^۱

با توجه به موارد فوق به قطع یقین می‌توان ادعا داشت که وزارت کشور در فرانسه دقیقاً همان اختیاراتی را اعمال می‌کند که وزارت کشور ایران مسئولیت اعمال آن در خاک ایران می‌باشد. بین این دو وزارتخانه اصولاً تفاوتی از حیث وظایف و اختیارات وجود ندارد.

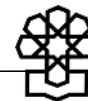
فصل پنجم - وظایف و اختیارات وزارت کشور در جمهوری فدرال آلمان

آلمان نیز که همچون آمریکا دارای نظام فدرال است ۱۵ وزارتخانه را برای دولت فدرال خود تعیین و تعریف کرده است. عناوین وزارتخانه‌ها در آلمان طولانی‌تر از آمریکاست: وزارت خارجه فدرال، وزارت فدرال محیط زیست، حفظ طبیعت و امنیت هسته‌ای، وزارت فدرال اقتصاد و تکنولوژی، وزارت فدرال دفاع، وزارت فدرال امور خانواده، شهروندان ارشد، زنان و جوانان، وزارت فدرال وظایف ویژه، وزارت فدرال کشور، وزارت فدرال آموزش و تحقیقات، وزارت فدرال بهداشت، وزارت فدرال غذا، کشاورزی و حمایت از مصرف‌کننده، وزارت فدرال دارایی، وزارت فدرال کار و امور اجتماعی، وزارت فدرال حمل‌ونقل، ساختمان‌سازی و امور شهری، وزارت فدرال همکاری اقتصادی و توسعه، و وزارت فدرال دادگستری.

وزارت فدرال کشور آلمان^۲ یک وزارتخانه دولتی است. دفتر اصلی آن در برلین و شعبه کوچکی در شهر بن است. این وزارتخانه مسئولیت حفظ امنیت داخلی و حفاظت از نظم مبتنی بر قانون اساسی، حفاظت از امنیت مدنی در برابر حوادث و سوانح طبیعی و اقدامات تروریستی، حمایت از آوارگان، حل معضلات و مسائل اداری، ورزشی و... همچنین صدور کلیه اسناد هویت

۱. عناوین و رؤسوس وظایف و اختیارات وزارت کشور فرانسه از سایت رسمی این وزارتخانه به نشانی <http://www.interieur.gouv.fr> استخراج و ترجمه شده و توضیحات اضافی از نویسنده است.

2. The Federal Ministry of the Interior (in German, Bundesministerium des Innern or B. M.I)

نظیر گذرنامه، کارت شناسایی و اجرای مقررات مربوط به سلاح گرم و مواد منفجره را عهده‌دار است. همچنین آژانس ارائه اطلاعات ضدتروریسم در مرکز کشور در سال ۲۰۰۴ شکل گرفته است که وظیفه آن به اشتراک‌گذاری و ارائه اطلاعات و تحلیل آنها برای کلیه نیروی‌های پلیس آلمان و سازمان‌های اطلاعاتی است که در مبارزه با تروریسم مشارکت دارند.^۱

وزیر کشور آلمان به وسیله دو معاون پارلمانی و دو معاون دیگر که دپارتمان‌های متعدد این وزارتخانه را مدیریت می‌کنند مورد پشتیبانی قرار می‌گیرد. یکی از این دو معاون اخیر مدیریت دپارتمان‌های «P»، «B»، «IS» و «M» و علاوه بر آن مدیریت بحران سلول‌های زندان و گروه فعالین در پیشرفت ضداطلاعات را عهده‌دار است. دیگر معاونان مسئولیت نظارت بر دپارتمان‌های "SP", "O", "D", "G", "Z" و "V" را به همراه مدیریت دفتر فناوری اطلاعات، حفاظت از داده‌ها و دفتر آزادی دسترسی به اطلاعات را برعهده دارند.

دپارتمان‌های وزارت کشور عبارتند از:

- دپارتمان «P» (Abteilung P) اداره پلیس وزارت کشور است که دارای دو شعبه می‌باشد: شعبه تضمین اجرای قانون و شعبه مقابله با تروریسم. این دپارتمان کار تجزیه و تحلیل مسائل مربوط به کنترل جرم و جنایت و توسعه مفاهیم و پیش‌نویس قوانین در جهت بهبود تضمین اجرای قانون و تلاش‌های مربوط به پیشگیری از جرم است. همچنین این دپارتمان مدیریت اداره پلیس جنایی فدرال، هماهنگ‌سازی گروه حمایتی پلیس عهده‌دار بوده و حافظ منافع دولت فدرال در عرصه ورزش و امنیت است، البته این دپارتمان با توجه به ساختار فدرالی آلمان، تنها می‌تواند امنیت داخلی و عمومی را با همکاری و مشارکت نیروهای پلیس ایالتی و سازمان‌های درون اتحادیه اروپا و خارج از آن حمایت کند. ضمانت اجرای قانون (نیروی پلیس) در آلمان طبق قانون اساسی تنها به ایالات واگذار شده که یکی از ویژگی‌های اصلی نظام سیاسی آلمان می‌باشد. بنابراین، بر خلاف فرانسه، ایتالیا، ایالات متحده، کانادا و یا بسیاری از کشورهای دیگر، آلمان هیچ نیروی پلیس فدرال قابل مقایسه با پلیس ایتالیا، پلیس ملی فرانسه، دفتر تحقیقات فدرال ایالات متحده و یا پلیس سلطنتی کانادا ندارد. پلیس در این کشور همواره حتی بعد از سال ۱۸۷۱ زمانی که این کشور متحد شده بود، تحت مسئولیت ایالات آلمان بوده است. هم‌اینک نیروی پلیس در این کشور در سه سطح فدرالی (دفتر پلیس جنایی فدرال و پلیس پارلمان)، ایالتی و محلی اداره می‌شود.^۲

وظایف و اختیارات این دپارتمان از لحاظ اختیارات پلیس و پیشگیری از جرم و جنایت مشابه با اختیارات وزارت کشور ایران است با این تفاوت که اختیارات مربوط به ورزش در جمهوری

1. www.Wikipedia, the free Encyclopedia

2. Ibid.

اسلامی ایران برعهده سازمان تربیت‌بدنی و جدیداً برعهده وزارت ورزش و جوانان می‌باشد.

- **دپارتمان «IS» (Abteilung IS) دپارتمان امنیت داخلی** است که مسئول حفاظت دولت آلمان در برابر افراط‌گرایی سیاسی می‌باشد. این دپارتمان وظیفه اعمال کنترل نظارتی بر اداره فدرال حفاظت از قانون اساسی، شناسایی گروه‌های افراطی بوده و می‌تواند این گروه‌ها را به‌عنوان راه‌حل نهایی از فعالیت منع نماید. علاوه بر این، دپارتمان مسئول امنیت اطلاعات طبقه‌بندی شده و جلوگیری از خرابکاری و جاسوسی است. همچنین مدیریت دفاع مدنی و تلاش‌های مربوط به مدیریت اورژانس در سطح ملی و اعمال کنترل نظارتی بر مرکز حمایت مدنی و آژانس فدرال برای کمک‌رسانی فنی برعهده دپارتمان امنیت داخلی است.

سایر دپارتمان‌ها به ترتیب زیر است:

- **دپارتمان «B» (Abteilung B) نظارت و مدیریت عملیات پلیس فدرال آلمان:** این دپارتمان زیرشاخه دپارتمان P یا همان دپارتمان اداره پلیس است که وظیفه مدیریت عملیات پلیس را عهده‌دار است. وزارت کشور در ایران و زیرمجموعه‌های آن نظیر استانداری و فرمانداری و بخش‌داری مدیریت عملیات نیروی انتظامی را عهده‌دار است.

- **دپارتمان «M» (Abteilung M) مسئول مهاجرت، ادغام، پناهندگان و هماهنگی اروپا:** مسئولیت این وزارتخانه دقیقاً برابر با وظیفه وزارت کشور در کنترل اتباع بیگانه و کنترل امر مهاجرت و پناهندگی است.

- **دپارتمان «Z» (Abteilung Z) مسئول دفتر مرکزی وزارتخانه است.**

- **دپارتمان «G» (Abteilung G) مسئول سیاست اروپا و تحولات بین‌المللی است:** اگر اتحادیه اروپا را به‌عنوان یک کشور واحد تلقی کنیم (با توجه به احتمال تصویب قانون اساسی اروپا) در این صورت وزارت کشور به‌عنوان مسئول سیاست عمومی کشور در آن بخش از سیاست اروپایی که به کشور آلمان مربوط می‌شود و تحولات خاصی که در روابط بین کشورهای عضو اتحادیه اروپا ایجاد می‌شود (روابط بین‌المللی) مسئولیت خواهد داشت. این موضوع یکی از شاخصه‌های وزارت کشور آلمان نسبت به وزارت کشور سایر کشورهاست.

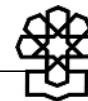
- **دپارتمان «D» (Abteilung D) مسئول خدمات شهری.**

- **دپارتمان «O» (Abteilung O) مسئول نوسازی ادارات و سازمان‌ها.**

- **دپارتمان «SP» (Abteilung SP) مسئول ورزش.**

- **دپارتمان «V» (Abteilung V) مسئول حقوق اساسی، حقوق ایالتی، حقوق اداری و**

حقوق اروپایی.

علاوه بر دپارتمان‌های مختلف که مجموعاً وزارت کشور آلمان را تشکیل می‌دهند، برخی از آژانس‌ها نیز تحت مدیریت این وزارتخانه فعالیت دارند. این آژانس‌ها عبارتند از:

- آکادمی مدیریت عمومی فدرال،
 - آژانس تدارکات وزارت کشور فدرال،
 - کمیسیون فدرال برای محافظت از اطلاعات و آزادی دسترسی به اطلاعات،
 - مؤسسه فدرال برای تحقیقات جمعیت،
 - آژانس فدرال برای نقشه‌برداری و زمین‌شناسی،
 - آژانس فدرال برای آموزش مدنی،
 - اداره فدرال ایالتی،
 - دفتر فدرال حفاظت مدنی و کمک به فاجعه،
 - هیئت علمی مشورتی در دفاع غیرنظامی و حفاظت از فاجعه،
 - اداره فدرال آمار،
 - آژانس فدرال برای کمکرسانی فنی،
 - کمیسیون مستقل جمهوری دمکراتیک آلمان برای بررسی دارایی‌های احزاب و سازمان‌های عمومی،
 - آژانس فدرال برای خدمات اضطراری رادیو دیجیتال.^۱
- در مقایسه وزارت کشور آلمان با وظایف و اختیارات وزارت کشور دولت جمهوری اسلامی ایران می‌توان چنین عنوان داشت که از دید کلی تفاوت چندانی با همدیگر ندارند. با این حال وجه تفاوت این دو وزارتخانه از حیث اختیارات به شرح زیر است:
- اولاً وزارت کشور آلمان مسئولیت امر ورزش و تربیت‌بدنی را مدیریت می‌نماید در حالی‌که این اختیار در ایران برعهده سازمان تربیت‌بدنی بوده و جدیداً در صلاحیت وزارت ورزش و جوانان است.
- ثانیاً وزارت کشور آلمان در این کشور مسئولیت شناسایی گروه‌های افراطی و حفاظت از اطلاعات محرمانه و طبقه‌بندی شده است. هرچند که در ایران وزارت کشور طبق قانون مطبوعات و قانون راهپیمایی‌ها و تجمعات مسئولیت صدور هرگونه مجوز درخصوص مطبوعات و راهپیمایی‌ها و تجمعات و فعالیت احزاب و انجمن‌های مذهبی را عهده‌دار است با این حال شناسایی گروه‌های افراطی و حفظ اطلاعات طبقه‌بندی شده در اختیار وزارت اطلاعات است.
- ثالثاً وزارت کشور در آلمان مسئولیت سیاست اروپا و تحولات بین‌المللی است. اگر آلمان را یکی از اعضای اتحادیه اروپا بدانیم در این آلمان به‌عنوان یکی از اعضای این اتحادیه در شکل‌گیری این اتحادیه نقش خواهد داشت. در این صورت وزارت کشور می‌تواند کشور آلمان را با سیاست

۱. تمامی اطلاعات فوق در سایت رسمی وزارت کشور آلمان (<http://www.bmi.bund.de>) منعکس است.

اتحادیه اروپا هماهنگ نماید. در ایران وزارت کشور در خصوص تحولات و سیاست‌های بین‌المللی تکلیفی نداشته و وزارت امور خارجه و احتمالاً شورای عالی امنیت ملی مسئولیت هدایت و هماهنگی با سیاست‌های بین‌المللی را عهده‌دار می‌باشند.

رابعاً وزارت کشور آلمان مسئولیت حفظ حقوق اساسی و اداری و حقوق ایالتی و حقوق اروپایی می‌باشد که وزارت کشور در ایران چنین اختیاری ندارد.

از طرف دیگر مسئولیت اصلی وزارت کشور جمهوری اسلامی ایران اجرای کلیه سطوح انتخابات در کشور است و همچنین نظارت بر نمایندگان عالی دولت در استان‌ها، شهرستان‌ها و بخش‌ها و شوراهای اسلامی برعهده وزارت کشور است که چنین اختیاری برعهده وزارت کشور آلمان نمی‌باشد. کنترل فعالیت احزاب و انجمن‌های سیاسی، صنفی و صدور مجوز راهپیمایی و اجتماعات و نظارت بر مطبوعات نیز از جمله مواردی است که از صلاحیت وزارت کشور آلمان خارج و جزء اختیارات وزارت کشور دولت جمهوری اسلامی می‌باشد. با لحاظ این موضوعات تفاوت اختیارات این دو وزارتخانه در دو کشور مشخص می‌شود.

فصل ششم - وظایف و اختیارات وزارت کشور فدراسیون روسیه

شمار وزارتخانه‌های فدراسیون روسیه همانند سایر کشورهای اروپایی بسیار محدود است. این وزارتخانه‌ها عبارتند از: وزارت امور خارجه، وزارت امور داخله، وزارت دفاع، وزارت دادگستری، وزارت بهداشت و توسعه اجتماعی، وزارت فرهنگ، وزارت آموزش و علوم، وزارت اکولوژی و منابع طبیعی، وزارت صنعت و تجارت، وزارت ارتباطات و ارتباطات جمعی، وزارت کشاورزی، وزارت حمل‌ونقل، وزارت مالی، وزارت اورژانس و اوضاع اضطراری و وزارت توسعه اقتصادی.

وزارت امور داخله^۱ روسیه همان نقش وزارت کشور را در این کشور ایفا می‌کند. پیشینه این وزارتخانه به سال ۱۸۰۲ زمان حکومت الکساندر اول^۲ در امپراتوری روسیه باز می‌گردد. دفتر مرکزی وزارتخانه در مسکو مستقر است.^۳

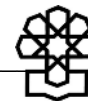
این وزارتخانه که به وسیله الکساندر اول در مارس ۱۸۰۲ در جریان اصلاحات حکومتی با کالجیای پتر کبیر^۴ جایگزین شده بود یکی از قدرتمندترین ارکان‌های حکومتی امپراتوری بود که مسئولیت نیروی پلیس و گارد داخلی و نظارت بر مدیران حکومتی را برعهده داشت. از جمله

1. The Ministerstvo Vnutrennikh Del (MVD) (МВД от Министерство внутренних дел)

2. Alexander I

3. Chisholm, Hugh, ed, Encyclopædia Britannica (Eleventh ed.), Cambridge University Press, 1911.

4. Collegia of Peter the Great

مسئولیت‌های اولیه و سابق این وزارتخانه می‌توان به نظارت بر بازداشتگاه‌ها، زندان‌ها، آتش‌نشانی، شرکت‌های دولتی، سیستم پستی دولتی، دارایی دولت، ساخت‌وساز، جاده‌ها، امور پزشکی، منابع طبیعی و اشراف می‌شد که بسیاری از این اختیارات در اواسط قرن ۱۹ به وزارتخانه‌ها و نهادهای دولتی دیگر انتقال یافته است.^۱

در حال حاضر وزارت امور داخله روسیه دو وظیفه اصلی را در این کشور ایفا می‌کند: مدیریت و راهبری نیروی پلیس و نظارت بر امر مهاجرت. وزارت امور داخله روسیه نیز همانند وزارت کشور ایالات متحده وضعیتی به کلی متفاوت از وزارت کشور در سایر نظام‌های حقوقی دارد. در حالی که در ایالات متحده آمریکا وزارت کشور به‌عنوان یک مدیر ارشد اموال عمومی متظاهر است و علیرغم اینکه وزارت کشور بریتانیا به‌عنوان یک وزارتخانه قضایی، سیاسی، پلیسی عمل می‌کند، وزارت امور داخله در روسیه معنایی جز «پلیس داخلی» ندارد. تاریخ حقوقی - سیاسی روسیه بیانگر این است که وزارت امور داخله روسیه - در واقع دامنه طبیعی نیروی پلیس است که به شکل یک وزارتخانه نمود یافته است.

این عامل تاریخی در وزارت کشور بریتانیا نیز تأثیر داشته است. همچنان‌که دیدیم وزارت کشور بریتانیا در اصل یک وزارتخانه قضایی بوده که به تدریج وظایف قضایی آن با ایجاد وزارتخانه جدید دادگستری به این وزارتخانه واگذار شده است. بنابراین نقش عوامل تاریخی و اجتماعی را در شکل‌گیری وزارتخانه کشور هم در بریتانیا و هم در فدراسیون روسیه ملاحظه می‌کنیم. برای اثبات این امر لازم است نگاهی کوتاه به پیشینه این وزارتخانه در روسیه بیاندازیم و بعداً تکلیف دوم این وزارتخانه یعنی کنترل امر مهاجرت را بررسی کنیم:

الف) مدیریت نیروی پلیس فدرال: در دوران امپراتوری الکساندر دوم^۲ دولت مرکزی در این کشور اقدام به تقسیم‌بندی حوزه‌های مختلف کشور به بخش‌های پلیسی نموده لذا قدرت پلیس بین این بخش‌ها توزیع گردیده است. کمیساریاها در قلمرو محلی خود تحت نظارت فرماندهان ارشد این بخش‌ها خدمت می‌کردند. همچنین در اواخر سلطنت الکساندر دوم، دولت، به‌منظور حفظ نظم در ولسوالی‌های کشور یک طبقه خاصی از نیروی پلیس روستایی را تأسیس می‌کند. علاوه‌بر این در این دوران «پلیس مخفی» که مستقیماً در اختیار وزارت کشور بود، مسئولیت اصلی کشف، پیشگیری و ریشه‌کنی فتنه سیاسی را در کشور برعهده داشته است. معروف‌ترین نوع پلیس مخفی که اصطلاح «ستون سوم» نامیده می‌شد توسط امپراتور نیکلاس اول^۳ در سال ۱۸۲۶ ایجاد شد. این

1. Sbornik normativnykh aktov MVD, .Rossii V Chernikov; Russia (Federation), Ministerstvo vnutrennikh del. Moskva : Izd-vo "SPARK", 1996, p. 622.

2. Alexander I I

3. Nicholas I

پلیس مخفی به‌طور کامل مستقل از پلیس عادی بود، اما با ژاندارم ویژه که قبلاً موجود بود همکاری داشت. هدف این پلیس در اصل حفظ امپراتور در مواقع تماس نزدیک با تمام شاخه‌های دولت و مطلع کردن وی از هرگونه سوءاستفاده و بی‌نظمی و برای این منظور رئیس این پلیس، شخصی مستقل بود. در این مرحله هنوز وزارت امور داخله تأسیس نشده و نیروی پلیس به شکل مستقل مدیریت می‌شد.^۱

پس از توسعه جنبش انقلابی و ترور تزار الکساندر دوم،^۲ مسئولیت پلیس مخفی از ستون سوم منحل شده متنزع و برعهده «وزارت پلیس کشور»^۳ قرار گرفت. در سال ۱۸۹۶ اختیارات وزیر پلیس کشور فقط محدود به تأمین مخارج و هزینه‌های وزارتخانه تحت مسئولیت خود می‌شد که صرفاً به‌عنوان یک مقام تشریفاتی و خالی از اختیارات در رأس نیروی ژاندارم باقیمانده بود، اما در قانون ۲۴ سپتامبر سال ۱۹۰۴ موقعیت وزیر پلیس کشور دوباره تغییر یافت و وزیر پلیس کشور مجدداً در رأس همه نیروی‌های پلیس با عنوان وزیر مسئول اداره پلیس قرار گرفت. با جنگ جهانی اول، وزارت پلیس کشور یک بخش ضداطلاعاتی را ایجاد کرد، اما پس از انقلاب فوریه ۱۹۱۷، نیروی ژاندارم و وزارت پلیس کشور به دلیل اینکه ضدانقلاب بودند، منحل شدند. با این حال پس از پیروزی انقلاب اکتبر، بلشویک‌ها کلیه نیروهای پلیس تزار را منحل نموده و نیروی پلیس دهقانی و کارگری را جایگزین آن نمودند. پس از تشکیل اتحاد جماهیر شوروی تا سال ۱۹۳۴ هنوز شکل حکومت روسیه فدرالی نبود. در این محله نیز مدیریت پلیس از شکل وزارتخانه‌ای خارج شده و به‌صورت مستقل اداره می‌شود.^۴

اما مجدداً در ماه مارس سال ۱۹۴۶ همه کمیساریاها و نیروهای پلیس مردمی (خلقی) به‌صورت یک وزارتخانه صورت‌بندی شدند. در این دوران نیروهای پلیس خلقی جماهیر متحد شوروی که متشکل از دهقانان و کارگران بودند همزمان عنوان «وزارت امور داخله دولت اتحاد جماهیر شوروی» را به خود اختصاص داده بودند. از این تاریخ به بعد است که وزارت امور داخله مسئولیت پلیس را برعهده می‌گیرد. در این دوران پلیس مخفی بخشی از وزارت امور داخله بود و در زمان حکومت بریا^۵ نیروهای پلیس مخفی در داخل وزارت امور داخله ادغام می‌شوند. یک سال پس از سقوط بریا وزارت امور داخله جایگاه واقعی خود را دوباره به‌دست آورده و پس از این

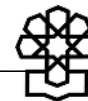
1. Michael Charles Desch, *Civilian control of the military: the changing security environment*, Published 2008, p. 221.

2. Tsar Alexander II

3. Department of State Police

4. S.O Goniukhov. *MVD Rossii, 200 let na strazhe zakona i pravoporiadka*, V.I. Gorobtsov, Published 2002 by Reittar in Moskva, Written in Russian, 2002, p.210.

5. Lavrenty Beria

وزارتخانه موفق به ایفای نقش «امنیت داخلی» می‌شود در حالی که تکلیف پلیس مخفی تازه تأسیس، ایفای نقش «امنیت کشور» است.^۱

نیکیتا خروشچف^۲ در تلاش‌های خود برای رشد بوروکراسی و حفظ اصول لینینیسیم به‌عنوان رهبر جماهیر شوروی خواستار انحلال وزارت امور داخله اتحادیه شده و این وزارتخانه در سال ۱۹۶۰ منحل شده و کلیه اختیارات آن به وزارتخانه‌های خاص اتحاد جماهیر شوروی منتقل می‌گردد. لذا نیروهای نظامی روسیه تزاری به وزارتخانه‌ای برای تضمین امنیت تحت عنوان «وزارت نظم عمومی» در سال ۱۹۶۲ تغییر نام می‌دهد. لئونید برژنف^۳ مجدداً در سال ۱۹۶۶ وزارتخانه تضمین نظم عمومی کل اتحادیه جماهیر شوروی را تأسیس می‌نماید. یکی از نقش‌های وزارت امور داخله در این دوران مبارزه با جرائم اقتصادی بود که در نقش نیروی پلیس فعالیت مشاغل خصوصی را که به‌طور وسیع توسط حقوق سوسیالیستی منع شده بودند خنثی می‌کرد اما این تکلیف به دلیل ماهیت فراگیر بازارهای سیاه به‌صورت موفقیت‌آمیز عملی نشد.^۴

در دوران روسیه فدرال وزارت امور داخله این کشور به همان وضع وزارت امور داخله روسیه تزاری مطابق نظر جمهوری خواهان در شورای وزیران و دیوان عالی اتحاد جماهیر شوروی در سال ۱۹۹۰ بازسازی شد و تا زمانی که روسیه مجدداً استقلال خود را از اتحاد جماهیر شوروی باز گرفت، باقی ماند. این وزارتخانه در حال حاضر وظایفی نظیر کنترل نیروهای نظامی، سرویس بازرسی جاده‌های کشور و نیروهای نظامی داخلی را عهده‌دار است. از زمان انحلال پلیس مالیاتی، این وزارتخانه همچنین کار تحقیقات در مورد جرائم اقتصادی را نیز برعهده دارد. در حال حاضر برخی از وظایف و اختیارات نظیر امور آتش‌نشانی و سرویس زندان‌ها به وزارت اوضاع اضطراری و وزارت دادگستری جدیداً تأسیس منتقل شده‌اند.^۵

با نگاهی به تاریخچه پلیس و وزارت امور داخله در کشور روسیه ملاحظه می‌شود که نقش اصلی این وزارتخانه تأمین امنیت ملی از طریق هدایت نیروی پلیس در کشور است. لذا وزارت امور داخله روسیه را باید به حق «وزارت پلیس» نامید. چراکه به غیر از تکلیف راهبری و مدیریت پلیس و صرفنظر از چند تکلیف بی‌اهمیت دیگر، صلاحیت و اختیار دیگری ندارد.

ب) ارائه خدمات مربوط به مهاجرت در فدراسیون روسیه: سرویس مهاجرت فدرال^۶ یک

1. Michael Charles "Federal law enforcement agencies of Russia", Published 2010, P.612.

2. Nikita Khrushchev

3. Leonid Brezhnev

4. Nastavlenie po dorozhno-patruľnoi sluzhbe Gosudarstvennoi avtomobil'noi inspeksii Ministerstva. vnutrennikh del Rossiiskoi Federatsii 1 edition . By Russia (Federation), Ministerstvo vnutrennikh del, Published by Ministerstvo vnutrennikh del Rossiiskoi Federatsii in Moskva, Written in Russian, 1994.

5. Diederik Lohman, Human Rights Watch (Organization). Confessions at any cost: police torture in Russia. Published 1999, P.196.

6. Федеральная служба миграционная, «ФМС России or The Federal Migration Service

رکن اجرایی فدراسیون است که اعمال سیاست‌های دولت در امر مهاجرت و اجرای تکالیف مربوط به تضمین اجرای قانون و همچنین وظیفه کنترل، نظارت و ارائه خدمات عمومی در زمینه مهاجرت را عهده‌دار بوده و در حال حاضر تحت نظارت وزارت کشور روسیه قرار دارد. سرویس مهاجرت فدرال روسیه در شکل فعلی خود در تاریخ ۱۹ ژانویه سال ۲۰۰۴ طی حکمی از سوی ریاست‌جمهوری با عنوان «مسائل و موضوعات مربوط به سرویس مهاجرت فدرال روسیه» تأسیس گردید.

در اول ژانویه سال ۲۰۰۶ ارگان‌های سرزمینی و محلی سرویس مهاجرت فدرال روسیه تأسیس شد که مجموعاً و با همدیگر دپارتمان‌های ارائه‌کننده خدمات مربوط به پاسپورت، ویزا و شعبات مختلف سرویس مهاجرت وزارت امور داخله روسیه را تشکیل می‌دهند. این شعبات در عین اینکه زیرمجموعه وزارت امور داخله می‌باشند، برای خود ساختار سازمانی مستقلی دارند.

ج) وظایف و اختیارات غیرپلیسی که به نهادهای دیگر واگذار شده است: وزارت امور داخله هم در دوره اتحاد جماهیر شوروی و هم بعد از آن علاوه بر مدیریت نیروی پلیس، اداره موضوعات زیر را نیز برعهده داشت که بعداً به تدریج یا با دیگر وزارتخانه‌ها و نهادهای دولتی ادغام شده و یا وزارتخانه جدید برای آن ایجاد گردیده است:

- نیروهای نظامی (نیروهای داخلی)، که ظاهراً به وزارت دفاع واگذار شده است،

- دپارتمان زندان‌ها که با وزارتخانه‌ها و یا سازمان‌های دیگر ادغام شده است،

- خدمات آتش‌نشانی، که با وزارت اورژانس (اوضاع اضطراری) ادغام شده است،

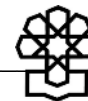
- سرویس صدور گذرنامه و خدمات ثبتی که با سرویس مهاجرت ادغام شده است.

این خدمات غیرپلیسی را باید از عبارت نیروهای نظامی مشخص کرد به عبارت دیگر به غیر از صدور پاسپورت و خدمات ثبت که ساختار آنها داخل در شمول ارگان‌های مربوط به وزارت امور داخله است و اغلب اوقات به‌عنوان یکی از خدمات نظامی از آنها یاد می‌شود، سایر موضوعات خارج از صلاحیت وزارت امور داخله می‌باشند.^۱

د) ساختار داخلی وزارت امور داخله براساس وظایف و اختیارات: با توجه به دو اختیار مهم و اساسی این وزارتخانه، ساختار داخلی آن نیز براساس این دو اختیار سازمان‌بندی شده و به پنج شعبه که هر یک شعبات فرعی برای خود دارند تقسیم شده است. این شعبات عبارتند از:

شعبه اول - سرویس جنایی شبه‌نظامی: وظیفه اصلی این شعبه انجام تحقیقات مقدماتی کیفری و جنایی است و به‌عنوان دپارتمان تحقیقات جنایی از آن یاد می‌شود و از پنج دفتر کل تشکیل یافته است:

1. www.Wikipedia, the free encyclopedia

دفتر کل تحقیقات جنایی، دفتر کل مبارزه با جرائم اقتصادی و مالیاتی، دفتر کل مقابله با جرائم سازمان‌یافته، دفتر بررسی اطلاعات عملیاتی و دفتر هماهنگی سرویس جنایی شبه‌نظامیان.

شعبه دوم - خدمات مربوط به امنیت عمومی: این شعبه از شبه نظامیانی متشکل است که لباس یونیفرم و متحدالشکل داشته و به پنج دفتر کل تقسیم شده است: دفتر کل حفظ نظم عمومی، دفتر کل بازرسی و تفتیش سلامت جاده‌های کشور که از آن تحت عنوان گشت بزرگراهی یاد می‌شود، دفتر کل مربوط به تسهیلات داخلی محدود شده، دفتر کل سرویس گارد امنیت وابسته به دیپارتمان‌های داخلی و دفتر هماهنگی سرویس امنیت عمومی.

شعبه سوم - سرویس مهاجرت فدرال: که تحقق دومین هدف وزارت امور داخله را عهده‌دار است و از هشت دفتر کل ترکیب یافته است: دفتر کل وزارت داخله درخصوص حمل‌ونقل و حمل‌ونقل ویژه، دفتر پاسپورت و ویزا، دفتر کنترل مهاجرت، دفتر کنترل نیروی کارگر مهاجر خارجی، دفتر حقوقی، دفتر مدیریت اوضاع بحرانی، دفتر تأمین منابع و دفتر مالی و اقتصادی.

شعبه چهارم - سرویس لجستیکی: این شعبه نیز که وظیفه پشتیبانی و آماد و تأمین نیازهای فنی وزارتخانه می‌باشد، از هفت دفتر کل تشکیل یافته است: دفتر پشتیبانی مادی و فنی، دیپارتمان مالی و اقتصادی، دفتر پزشکی، دفتر ارتباطات و اتوماسیون، دفتر تأمین و ایجاد سرمایه، دفتر هماهنگی سرویس لجستیکی و دفتر خدمات عمومی.

شعبه پنجم (شعب و وابسته) - شعبات وابسته به وزارت امور داخله است که از هفت دفتر متشکل می‌باشد: دفتر امورات (دبیرخانه)، دفتر کل امنیت داخلی (امور داخلی)، دفتر کنترل و تحقیق، ستاد فرماندهی کل نیروها و قوای داخلی، کمیته تحقیق و تفحص وزارت امور داخله، مرکز پزشکی قانونی، دفتر کل تشکیلات و بازرسی.

علاوه بر این شعبات پنج‌گانه، وزارت امور داخله روسیه دارای یک بازرس کل است که مسئولیت دفتر کل عملیات ویژه فنی را برعهده دارد. همچنین شاخه‌های مخصوصی نیز وزارت امور داخله را در تحقق اهداف خود یاری می‌کنند. این دفاتر عبارتند از: دفتر مرکزی اینترنتی، دفتر بسیج آموزش و تعلیم، مرکز کل اطلاعات، دفتر کل حقوقی، دفتر همکاری‌های بین‌المللی و دفتر تماس با اطلاعات منطقه‌ای^۱.

با توجه به وظایف و اختیاراتی که برای وزارت امور داخله روسیه بر شمرده‌ایم، چنین به نظر می‌رسد که تفاوت‌های موجود بین این وزارتخانه با وزارت کشور دولت جمهوری اسلامی بسیار واضح و روشن است:

۱. ساختار داخلی وزارت امور داخله روسیه در سایت رسمی این وزارتخانه (<http://eng.mvd.ru/>) موجود است.

اولاً به‌رغم اینکه وزارت کشور جمهوری اسلامی نیز همانند وزارت امور داخله روسیه هدایت نیروی پلیس را برعهده دارد، اما نیروی انتظامی در ایران جزء نیروهای مسلح قلمداد شده و در اصل و اساس فرماندهی این قوا و ازجمله نیروی انتظامی با رهبری معظم انقلاب است و وزارت کشور فقط اختیار استفاده از این نیرو در جهت حفظ نظم و امنیت عمومی را برعهده دارد. در هر حال هدایت نیروی پلیس توسط وزارت کشور در ایران تکلیف ذاتی این وزارتخانه نیست، بلکه وظایف و اختیارات متعددی در بین اختیارات آن وجود دارد که مشخص می‌کند فلسفه وجودی وزارت کشور در ایران موضوعی غیر از هدایت نیروی پلیس می‌باشد. حال آنکه وزارت امور داخله روسیه در اصل و اساس جهت کنترل نیروی پلیس داخلی ایجاد شده و اگر این وزارتخانه را «وزارت پلیس» بنامیم (که قبلاً نیز در روسیه همین عنوان برای آن در نظر گرفته شده بود) اشتباه نکرده‌ایم. چراکه نوع عملکرد و شرح وظایف این وزارتخانه به‌گونه‌ای است که مشخص می‌کند این وزارتخانه صرفاً جهت مدیریت نیروی پلیس شکل گرفته است.

ثانیاً بسیاری از اختیارات و وظایفی که در ایران و برخی دیگر از کشورها برعهده وزارت کشور بود، در روسیه برعهده وزارتخانه‌های دیگر و یا نهادهای وابسته به ریاست جمهوری واگذار شده است. ازجمله این وظایف و اختیارات می‌توان به موضوعاتی نظیر اجرای کلیه سطوح انتخابات، نظارت بر واحدهای محلی و همسو نمودن سیاست‌های ملی با سیاست‌های محلی، امور مربوط به آتش‌نشانی و اطفای حریق، ارائه خدمات اجتماعی و مدنی در زمان وقوع حوادث طبیعی نظیر سیل و زلزله که در روسیه به وزارت اورژانس (حالات اضطراری) واگذار شده است، صدور مجوز برای فعالیت احزاب و گروه‌های سیاسی و انجام راهپیمایی‌ها و اجتماعات و صدور کارت هویت (سجلی) برای اتباع داخلی و کنترل رفتار اتباع بیگانه و ادغام مهاجرین براساس معیارهای زبانی و محلی و... اشاره کرد.

ثالثاً با اینکه امور مربوط به مهاجرت در روسیه در اختیار وزارت امور داخله است، باز این تفاوت بین دو وزارتخانه در ایران و روسیه باقی می‌ماند که در روسیه فقط اموری نظیر صدور پاسپورت و گذرنامه که مصداقی از امر مهاجرت هستند برعهده وزارت امور داخله می‌باشد حال آنکه در ایران این مصداق فراوانند. مثلاً می‌توان به صدور پاسپورت، کنترل رفتار اتباع بیگانه، رسیدگی به امورات آنان و ادغام مهاجران و کنترل ورود و خروج اتباع بیگانه و جلوگیری از مهاجرت غیرقانونی اشاره کرد. حتی در برخی کشورها مسئولیت اجرای قانون مهاجرت نیز برعهده وزارت کشور است.

فصل هفتم - وظایف و اختیارات وزارت کشور در ایتالیا

دولت ایتالیا متشکل از ۲۰ وزارتخانه با عناوین زیر است: وزارت امور خارجه، وزارت کشور، وزارت اقتصاد و امور مالی، وزارت دفاع، وزارت دادگستری، وزارت فعالیت‌های تولیدی، وزارت کشاورزی، وزارت آموزش، دانشگاه و تحقیقات، وزارت کار، بهداشت و امور اجتماعی، وزارت زیرساخت‌ها و حمل‌ونقل، وزارت محیط زیست، وزارت فرهنگ، وزارت امور اروپا، وزارت اصلاحات فدرال، وزارت مدیریت عمومی، وزارت ساده‌سازی قوانین، وزارت امور منطقه‌ای، وزارت تکمیل زیربنا، وزارت فرصت‌های برابر و وزارت جوانان.

وزارت کشور ایتالیا^۱ یکی از آژانس‌های حکومتی ایتالیاست که مقرر آن در رم بوده و تحت کنترل وزیر کشور اداره می‌شود.^۲ در بررسی اجمالی وزارت کشور ایتالیا می‌توان عنوان داشت که وزیر کشور مقام ملی صلاحیتدار در امر امنیت عمومی و مسئول حفظ نظم و امنیت داخلی می‌باشد. وزیر کشور در انجام تکلیف خود از قبیل حفظ نظم و امنیت عمومی، هماهنگی کارکردها و فعالیت نیروهای پلیس از خدمات نهادهای مختلفی بهره می‌گیرد. مثلاً خدمات ارائه شده توسط کمیته‌ای به نام «کمیته نظم و امنیت عمومی»^۳ وزیر کشور را در انجام این کارکرد مورد حمایت و پشتیبانی قرار می‌دهد و یا یک ارکان مشورتی متشکل از معاون وزیر کشور که این معاون نایب رئیس و جانشین وزیر در فرماندهی پلیس، مدیریت کل امنیت عمومی و فرماندهان دیگر نیروهای پلیس می‌باشد، وزیر را در انجام تکالیف خود مورد حمایت قرار می‌دهد. قدمت شکل‌گیری پلیس ایتالیایی به سال ۱۸۵۲ زمانی که سپاه گارد امنیت عمومی در «پادشاهی ساردینی»^۴ تأسیس شد، باز می‌گردد. این سپاه مستقیماً تحت فرماندهی «تورین»^۵ و «جنوا»^۶ مقامات دولتی صلاحیتدار در حفظ نظم و امنیت بودند که در این راه خود را از وجود نیروی پلیس خودی برای حفظ نظم عمومی و امنیت بهره‌مند می‌ساختند. با وحدت ایتالیا سازمان این سپاه به تمام ایالات سابق که قبل از اتحاد ایتالیا وجود داشتند، گسترده شد.

وزارت کشور ایتالیا از حیث وظایف و اختیارات شباهت فراوانی به وزارت کشور فرانسه و جمهوری اسلامی دارد. وظایف و اختیارات این وزارتخانه همانند دو وزارتخانه مشابه خود بیشتر صبغه اجرایی - امنیتی دارد. موضوعاتی نظیر اجرای انتخابات و ارائه خدمات کمکرسانی مدنی،

1. The Ministry of Interior (Ministero dell'Interno)

۲. تمامی مطالبی که در مورد وزارت کشور ایتالیا ذکر گردیده است، کلاً از سایت رسمی این وزارتخانه به نشانی (<http://www.intero.it>) و (<http://www.interior.gov.pk>) استخراج و ترجمه شده است.

3. the Public Order and Security Committee

4. Kingdom of Sardinia

5. Turin

6. Genoa

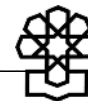
مبارزه با قاچاق و مهاجرت غیرقانونی، کنترل امر مهاجرت و صدور گذرنامه، اطفای حریق و تنظیم روابط دولت مرکزی با حکومت‌های محلی و اعطای پناهندگی سیاسی از جمله اموری است که برعهده وزارت کشور ایتالیا قرار گرفته است و از این حیث شاهد نوعی مجانست اختیارات بین سه وزارتخانه کشور در ایران، فرانسه و ایتالیا هستیم.

الف) تضمین امنیت عمومی از طریق به‌کارگیری نیروی پلیس: امنیت یک رسالت سازمان‌یافته و نهادین است که اعمال کامل آزادی‌ها و حقوق بنیادین شهروندان، به‌صورتی که در قانون اساسی مقرر شده است، را تضمین می‌نماید. تضمین امنیت شهروندان رسالتی اصلی است که توسط وزارت کشور ایتالیا از طریق پیشگیری و سرکوب فعالیت‌های صورت گرفته در طیف وسیعی از زمینه‌ها، از جمله مبارزه با تروریسم، امنیت حمل‌ونقل، مبارزه با قاچاق مواد مخدر و امنیت رویدادهای ورزشی عملی می‌شود. مبارزه با جرم و جنایت و سازمان‌های مافیایی شامل گشت‌زنی و جلوگیری از فعالیت‌ها، تحقیقات پلیس قضایی، برنامه‌های ویژه و تحقیقاتی که منجر به دستگیری متهمین می‌شود، از جمله تکالیف وزارت کشور در امر تضمین امنیت عمومی است. حفظ امنیت داخلی و خارجی کشور تا حد وسیعی به فعالیت‌های اطلاعاتی مورد نیاز برای حفظ نظم عمومی، مبارزه با تروریسم، مبارزه با جرم و جنایت به وسیله تکنولوژی بالا و پشتیبانی از سازمان‌های اطلاعاتی بستگی دارد. امنیت شهری اخیراً از طریق انعقاد توافقنامه‌های امنیتی توسط دولت و مقامات محلی به حد وسیع تقویت شده است. این توافقنامه‌ها در واقع ابزارهای همبستگی هستند تا از آن طریق راه‌حل‌های مفید و مطلوب در مبارزه و مقابله با جرائم عادی تعریف و شناسایی شوند. مبارزه با مهاجرت غیرقانونی یکی دیگر از مشارکت‌های قابل توجه نسبت به امنیت شهروندان است. این امر از طریق فعالیت‌هایی نظیر هماهنگی کنترل مرزی و مدیریت بیگانگان ساکن در کشور انجام می‌شود. تلاش برای مبارزه با پدیده پیچیده بین‌المللی قاچاق مواد مخدر هم‌اکنون مدیون همکاری نزدیک و برنامه‌ریزی فعالیت‌های مربوط به تضمین اجرای قانون می‌باشد.

همچنین برای حفظ نظم و امنیت عمومی برخی از واحدهای ویژه در بخش حمل‌ونقل و مخابرات نیز در تلاش و تکاپو می‌باشند. از جمله این واحدها می‌توان به پلیس راه، پلیس راه آهن، پلیس پست و ارتباطات و واحدهای ویژه اشاره کرد. علاوه بر این رصدخانه ملی در مورد رویدادهای ورزشی یک ارگان موقتی است که با هدف جلوگیری از سرکوب و اعمال خشونت انجام گرفته در رویدادهای ورزشی تأسیس شده است.

ب) سرویس نجات و کمک‌رسانی عمومی: «تیپ ملی آتش»^۱ مسئول خدمات کمک‌رسانی برای

1. The National Fire Brigade

تضمین امنیت عمومی در وقایع آتش‌سوزی، بلایای طبیعی و حوادث فاجعه بزرگ می‌باشد. وزارت کشور ایتالیا مسئول ارائه خدمات کمک‌رسانی عمومی در وقایع آتش‌سوزی و عملیات پیشگیری در برابر بلایای طبیعی و حوادث فاجعه بزرگ در سراسر قلمرو ملی از طریق تیپ ملی آتش می‌باشد. این تیپ یک نهاد دولتی سازماندهی شده است که تحت حاکمیت قانون مدنی بوده و در چارچوب «دپارتمان خدمات آتش و حریق، دفاع مدنی و نجات عمومی»^۱ عمل می‌کند. این وزارتخانه وظایف مربوط به دفاع مدنی را از طریق راه‌اندازی یک «طرح ملی دفاع مدنی» که خطرات مدنی را تعریف کرده و به بررسی سناریوهای ممکن و شناسایی اقدامات ممکن می‌پردازد، ایفا می‌نماید. طرح ملی دفاع مدنی نشان‌دهنده رهنمودهای کلی برای پیشبرد طرح‌های انجام شده توسط سازمان‌های دولتی و خصوصی می‌باشد. از سال ۱۹۴۱ تیپ آتش مسئول خدمات کمک‌رسانی به مردم، حفظ اموال و حفاظت از محیط زیست بوده است.

ج) مهاجرت و آزادی‌های مدنی: از جمله تکالیف وزارت کشور در زمینه مهاجرت و آزادی‌های مدنی عبارتند از: سیاست‌ها و رویه‌هایی با هدف ترویج شیوه همبستگی اجتماعی، مبارزه با مهاجرت غیرقانونی و ساده‌سازی روش‌های منظم پذیرش و ادغام مهاجران. سیاست‌های مربوط به امر مهاجرت از یک طرف در جهت تضمین اجرای قانون، نظم و امنیت داخلی از طریق مبارزه با مهاجرت غیرقانونی مد نظر می‌باشد و از سوی دیگر هدف آن کسب اطمینان از ورود و ادغام مهاجرانی است که به‌طور قانونی در کشور باقی مانده‌اند.

شهروندان غیراتحادیه اروپا تنها زمانی می‌توانند وارد ایتالیا شوند که گذرنامه معتبر داشته باشند و یا سند مبین مسافرت وی که مجوز عبور وی از خاک ایتالیا در آن منعکس شده و ویزای ورود وی از مبدأ کشور توسط دولت متبوعش (در صورت لزوم) تحویل وی شده باشد.

شهروندان اتحادیه اروپا، در هیچ شرایطی نیاز به کسب اجازه اقامت در ایتالیا را ندارند. طبق قانون، اتباع خارجی که بدون داشتن ویزای ایتالیایی وارد ایتالیا شده‌اند، مهاجران غیرقانونی محسوب می‌شوند. وزارت کشور ایتالیا نه تنها جریان مهاجرت به ایتالیا را بررسی می‌کند، بلکه تمام طرح‌های ابتکاری برای ادغام خارجی‌ان را با هدف ایجاد یک جامعه باز از طریق پذیرش و ادغام مهاجران مورد بازرسی قرار می‌دهد. برای این منظور خاص، این وزارتخانه در حال اجرای برنامه «همبستگی و مدیریت جریان مهاجرت» از طریق مشارکت در برنامه تأمین مالی اتحادیه اروپا می‌باشد.

دپارتمان آزادی‌های مدنی و مهاجرت یک دپارتمان وابسته به وزارت کشور است که انجام این تکلیف وزارتخانه را عهده‌دار است. به عبارت دیگر مسئولیت‌های وزارت کشور در زمینه محافظت

1. The Department for Fire Service, Public Rescue and Civil Defence

از حقوق مدنی به دیارتمان آزادی‌های مدنی و مهاجرت واگذار شده است. از جمله این مسئولیت‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- مهاجرت،
- پناهندگی،
- شهروندی،
- ادیان.

این دیارتمان از دفاتر زیر تشکیل یافته است:

- اداره مرکزی مهاجرت و پناهندگی سیاسی،
- اداره مرکزی برای کمک به مهاجران و پناهجویان،
- اداره مرکزی حقوق مدنی، شهروندی و اقلیت‌ها،
- اداره مرکزی ادیان،
- اداره مرکزی برای مدیریت FEC (صندوق وزارتخانه برای مدیریت کلیساها)،
- اداره مرکزی امور عمومی و مدیریت تجهیزات و منابع انسانی و مالی.

د) اعطای پناهندگی سیاسی: هر فرد خارجی که در کشور خود مورد آزار و اذیت قرار می‌گیرد می‌تواند در سرزمین ایتالیا از طریق به رسمیت شناختن «وضعیت پناهندگان» درخواست پناهندگی سیاسی نماید. اتباع خارجی که خارج از کشور محل اقامت سابق خود بوده و به علت ترس نمی‌توانند یا تمایلی به بازگشت به کشور خود ندارند و یا به علت عواملی نظیر نژاد، مذهب، ملیت، عضویت در یک گروه خاص اجتماعی و یا عقاید سیاسی تحت آزار و اذیت قرار می‌گیرند، می‌توانند با ارائه درخواست برای به رسمیت شناختن پناهندگی، درخواست پناهندگی نمایند. اعطای پناهندگی سیاسی یکی از اختیارات وزارت کشور در ایتالیاست.

ه) انتخابات و همه‌پرسی: این مسئولیت وزارت کشور ایتالیا برای انجام تکالیف دولت به منظور منظم ساختن ارکان و ارگان‌های انتخابات از طریق اتخاذ هرگونه ارزیابی‌های مقدماتی و سازمانی مورد نیاز برای برگزاری همه‌پرسی و رایزنی‌های انتخاباتی صورت می‌گیرد. اداره مرکزی خدمات انتخاباتی مسئول تنظیم دستورالعمل‌ها و اشکال (جمع‌آوری امضا برای ارائه لیست‌ها، مدل‌ها، نمودارها، جداول نتیجه رأی‌گیری و...) می‌باشد. همچنین آماده کردن لیستی از شهروندان ایتالیایی مقیم خارج از کشور که از طریق پست در انتخابات عمومی و همه‌پرسی ملی رأی می‌دهند از تکالیف اداره مرکزی انتخابات می‌باشد. پس از اینکه نتایج رأی‌گیری به دست آمد اداره مرکزی آرا را جمع‌آوری کرده و اطلاعات به دست آمده را صرفاً جهت اطلاع اعلام می‌کند. از

دیگر فعالیت‌های مهم وزارت کشور در امر انتخابات و همه‌پرسی می‌توان به موضوعاتی نظیر: مشاوره حقوقی در اصلاحات انتخاباتی، مشارکت در مأموریت‌های بین‌المللی برای نظارت بر انتخابات خارج از کشور، کمک‌های انتخاباتی و همکاری به نفع ایالات و سازمان‌های بین‌المللی اشاره کرد.

و) تنظیم روابط دولت مرکزی با حکومت‌های محلی: وزارت کشور یک سری از تکالیف دولت از جمله نظارت بر ترکیب صحیح ارکان انتخابی مقامات محلی و نحوه انتخاب آنها و تأمین مالی مقامات محلی توسط منابع دولتی و بودجه اختصاص داده شده به آنها را از طریق «دپارتمان امور داخلی و سرزمینی» انجام می‌دهد. این وزارتخانه همچنین با ارائه مشاوره حقوقی و اقتصادی در مورد مسائل مربوط به دولت و حکومت‌های محلی و جمع‌آوری قوانین شهری و استانی حاکم بر این مقامات مشغول تنظیم روابط دولت مرکزی با مقامات محلی است.

ساختار وظایف و اختیارات وزارت کشور ایتالیا شباهت فراوانی به وظایف و اختیارات وزارت کشور جمهوری اسلامی دارد. موضوعاتی نظیر اجرای انتخابات و همه‌پرسی، تنظیم روابط حکومت‌های محلی و دولت مرکزی، مبارزه با مواد مخدر، انجام تکلیف دفاع مدنی در حوادث و بلایا و مهاجرت و کنترل ورود و خروج اتباع بیگانه و مدیریت پلیس از جمله وجوه تشابه بین این دو وزارتخانه می‌باشد.

نتیجه‌گیری

در این گزارش به‌منظور بررسی تطبیقی وظایف و اختیارات وزارت کشور در ایران و سایر کشورها تلاش بر این بود که از سه الگو در شکل‌گیری وزارت کشور پرده برداشته و از هر الگو نمونه‌هایی را جهت تفهیم دقیق موضوع ارائه کنیم.

الگوی اول نمونه «مدیریت اموال عمومی» است. تنها نماینده این الگو ایالات متحده است که اساساً الگویی بسیار متفاوت است. همچنان که گفتیم این الگو نظیری در عالم ندارد و اختیارات واگذار شده به وزارت کشور در این الگو بیشتر امور مربوط به بهره‌برداری و مدیریت اموال عمومی و حفاظت از انرژی و محیط زیست و منابع دریایی و اقیانوسی است. الگوی دوم نمونه «سیاسی، امنیتی و اجرایی، پلیسی» است. این الگو همان وزارت کشور فرانسه، ایتالیا و جمهوری اسلامی ایران است که در آن علاوه بر مدیریت نیروی پلیس، حفظ نظم و امنیت داخلی، اجرای انتخابات، کنترل امر مهاجرت، ورود، خروج و رفتار اتباع بیگانه و صدور انواع کارت‌ها و اسناد تشخیص هویت نظیر گذرنامه و ویزا و نیز سبج افراد و تنظیم روابط دولت مرکزی با حکومت‌های

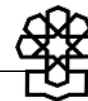
محلی و ایفای نقش کمک‌رسانی و نجات عمومی در برابر حوادث و بلایا و مبارزه با مواد مخدر برعهده وزارت کشور گذاشته شده است.

الگوی سوم نمونه «امنیتی - قضایی» است که در کشور بریتانیا و آلمان فدرال و فدراسیون روسیه می‌توان نمونه آن را ملاحظه کرد. در این کشورها وزارت کشور علاوه بر وظیفه حفظ نظم و امنیت عمومی و کنترل نیروی پلیس، برخی وظایف و اختیارات قضایی نظیر کنترل زندان‌ها و بازداشتگاه‌ها و امور مربوط به آزادی مشروط زندانیان، کشف جرم و پیشگیری از تکرار جرم را برعهده دارد. با بررسی سابقه تاریخی این سه کشور مخصوصاً بریتانیا می‌توان چنین عنوان داشت که وزارت کشور اصلاً و اساساً و در ابتدای کار یک وزارتخانه قضایی بوده است اما به تدریج و با شکل‌گیری وزارت دادگستری برخی از موضوعات قضایی برعهده این وزارتخانه قرار گرفته، لکن هنوز بسیاری از موضوعات قضایی همچنان برعهده وزارت کشور قرار دارد.

البته باید خاطر نشان کرد که نمونه «وزارت کشور فدراسیون روسیه» در این بین یک استثنا به شمار می‌آید. همانطور که عوامل تاریخی، اجتماعی در بریتانیا باعث شده است که وزارت کشور در عین مدیریت امور سیاسی - امنیتی، دستی نیز در امور قضایی داشته باشد، همان عوامل منجر به این شده است که وزارت امور داخله (وزارت کشور) فدراسیون روسیه عملاً در جایگاه «وزارت پلیس» تکیه زند. در این کشور وزارت امور داخله همان نقش پلیس را ایفا می‌کند و اختیارات آن از دایره محدود امور «پلیسی - امنیتی» فراتر نمی‌رود.

اگر از دیدگاه تطبیقی بین وزارت کشور جمهوری اسلامی ایران و سایر کشورها به موضوع دقیق شویم، طبق آنچه که فوقاً به‌عنوان وظایف و اختیارات وزارت کشور در هر الگو بر شمردیم می‌توان اذعان داشت که وظایف و اختیارات وزارت کشور ایران دقیقاً همان است که برعهده وزارت کشور فرانسه و ایتالیا قرار گرفته است. بین این سه کشور از لحاظ وظایف و اختیارات وزارت کشور تفاوت چندانی ملاحظه نمی‌شود. در عین حال تفاوت وزارت کشور جمهوری اسلامی با وزارت کشور ایالات متحده، بریتانیا، آلمان و روسیه طبق آنچه بیان گردید، واضح و روشن است.

در نهایت باید متذکر شد که تبیین دقیق و واضح حدود وظایف و اختیارات وزارتخانه‌ها موضوعی است که مجلس شورای اسلامی باید در جهت عملی نمودن آن گام بردارد. مطابق قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تعیین حدود وظایف و اختیارات وزیران برعهده مجلس شورای اسلامی است در حالی که تاکنون مجلس در این موضوع درباره وزارت کشور سابقه کاری چندانی نداشته است. هم‌اکنون که موضوع ادغام وزارتخانه‌های دولت جمهوری اسلامی در دستور کار مجلس و دولت قرار دارد، تهیه و تدوین متن قانونی که در آن وظایف، اختیارات، اهداف و شرح

وظایف کلیه وزارتخانه (حداقل رؤس برنامه‌ها و اهداف) پیش‌بینی شود، گام مهمی در انجام تکالیف دولت و شفاف‌سازی موضوع مسئولیت وزیران در برابر مجلس خواهد بود.

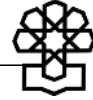
منابع و مآخذ

۱. مؤتمنی طباطبایی، منوچهر. حقوق اداری، انتشارات سمت، چاپ هفتم، تهران، ۱۳۸۱.
۲. هاشمی، سیدمحمد. حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران، جلد دوم، حاکمیت و نهادهای سیاسی، چاپ ششم، تهران، نشر میزان، پاییز ۱۳۸۱.
۳. در تدوین این گزارش از دانشنامه آزاد جهانی «ویکی‌پدیا» (Wikipedia, the free encyclopedia) به نحو مبسوط استفاده شده است.
4. James G Watt, US Secretary of the Interior, Simpson's Contemporary Quotations, 1988.
5. Robert M. Utley and Barry Mackintosh, THE DEPARTMENT OF EVERYTHING ELSE. Highlights of Interior History, 1989.
6. Broder, John M, "U.S. Agency May Reverse 8 Decisions on Wildlife", New York Times, 2007/07/21.
7. Norman O. Forness, "The Origins and Early History of the United States Department of the Interior" (Ph.D. dissertation, Pennsylvania State University, 1964).
8. Edna M. Colman, "History of the Interior Department and the Buildings It Has Occupied" (typescript, Department of the Interior Library, 1937); W. B. Acker, Memorandum History of the Department of the Interior (Washington, 1912).
9. Albright, Horace M., and Robert Cahn, The Birth of the National Park Service: The Founding Years, 1913-1933, Salt Lake City: Howe Brothers, 1985.
10. Ise, John. Our National Park Policy: A Critical History, Baltimore: Johns Hopkins Press, 1961.
11. "Secretary of the Interior: Activities and Duties, 1849-1949," in the Department of the Interior Library. This consists of three loose-leaf binders containing the same data differently arranged: Vol. I chronologically, Vol. II by subject classification, and Vol. III alphabetically by original designation, The call number is J84/A44.
12. B. Hart, "The Disposition of Our Public Lands," Quarterly Journal of Economics 1 1887.
13. U.S. General Services Administration, Historical Study No. 1: Pension Building (Washington, 1964).
14. Department of the Official Report (Hansard), House of Commons, Westminster (2008-06-09). "Hansard - Oral Questions to the Home Department - 9 June 2008".
15. "Changes to Home Office responsibilities". Casbah.ac.uk.
16. PoliceScienceandTechnologyStrategy:20042009".homeoffice.gov.uk.http://www.homeoffice.gov.uk/documents/PoliceST_S2_part11.pdf?view=Binary. Retrieved, 27 September 2010.
17. "About the NIO". Nio.gov.uk. 2010-04-12. http://www.nio.gov.uk/index/about-the-nio.htm. Retrieved 2010-06-19.
18. "Scotland Act 1998, Schedule 5, Part I"Opsi.gov. uk http://www.opsi.gov.uk/acts/acts1998/ukpga_19980046_en_14#sch5-pt1. Retrieved, 2010/06/19.
19. NorthernIreland Act1998, Schedule 2".Opsi.gov.uk.19501104 .http://www.opsi.gov.uk/acts/acts1998/ukpga_19980047_en_11#sch2. Retrieved, 2010/06/19.
20. Northern Ireland Assembly Information Office. "'Policing and Justice" motion, Northern Ireland Assembly, 12 April 2010", Niassembly.gov.uk.

21. France ministry of Interior, Overseas and Territorial Collectivities = ministry de l'intérieur, de l'outre-mer, des collectivités territoriales et de l'immigration.
22. The Ministerstvo Vnutrennikh Del (MVD) (МВД or Министерство внутренних дел).
23. Chisholm, Hugh, ed Encyclopædia Britannica (Eleventh ed.). Cambridge University Press, 1911.
24. Sbornik normativnykh aktov MVD .Rossii V V Chernikov; Russia (Federation). Ministerstvo vnutrennikh del. Moskva : Izd-vo "SPARK", 1996.
25. Michael Charles Desch. Civilian control of the military: the changing security environment, Published 2008.
26. S.O Goniukhov. MVD Rossii . 200 let na strazhe zakona i. pravoporiadka, V.I. Gorobtsov. Published 2002 by Reittar in Moskva . Written in Russian.
27. Lavrenty Beria
28. Michael Charles . "Federal law enforcement agencies of Russia". Published 2010.
29. Nastavlenie po dorozhno-patrul noi sluzhbe Gosudarstvennoi avtomobilnoi inspektsii Ministerstva. vnutrennikh del Rossiiskoi Federatsii 1 edition, By Russia (Federation). Ministerstvo vnutrennikh del. Published 1994 by Ministerstvo vnutrennikh del Rossiiskoi Federatsii in Moskva. Written in Russian.
30. Diederik Lohman, Human Rights Watch (Organization). Confessions at any cost: police torture in Russia, Published 1999.

منابع مطالعاتی در زمینه وزارت کشور ایالات متحده

1. Henry B. Learned, "The Establishment of the Secretaryship of the Interior," American Historical Review 16, 1911.
2. Annual Report of the Secretary of the Treasury for 1848, House Ex. Docs., 30th Cong., 2d sess, 1848-1849, Vol 2, No. 7.
3. Dictionary of American Biography 6: 237-38; Forness, chap. 3; Eugene Trani, "The Secretaries and Under Secretaries of the Department of the Interior" (typescript, Department of the Interior Library, 1966.
4. Horace S. Merrill, William Freeman Vilas, Doctrinaire Democrat Madison, Wisc, 1954.
5. All functions and organizations of the department from its inception are described in 1885 figures from Annual Report of the Commissioner of Indian Affairs for 1885.
6. U.S. Department of the Interior, Bureau of Land Management, Public Land Statistics, 1970 (Washington, 1970).
7. Roy M. Robbins, "The Public Domain in the Era of Exploitation, 1862-1901," Agricultural History 13, 1939, 100. The standard history of the public domain is Roy M. Robbins, Our Landed Heritage: The Public Domain, 1776-1936 (Lincoln, Neb., 1962).
8. Harold Dunham, "Some Crucial Years of the General Land Office, 1875-1890," Agricultural History 11, 1937, Staffing statistics for all Interior bureaus, so far as the records reveal, are given year by year in Jeannette G. Wright, comp., "Numbers of Employees in the Department of the Interior, 1849-1949" (typescript, Department of the Interior Library, c. 1949); call number JK861/W95.
9. William H. Goetzmann, Exploration and Empire: The Explorer and the Scientist in the Winning of the American West, New York, 1966).
10. Elmo R. Richardson, The Politics of Conservation: Crusades and Controversies, 1897-1913 (Berkeley and Los Angeles, 1962).

11. Donald L. McMurry, "The Political Significance of the Pension Question, 1885-1896," *Mississippi Valley Historical Review* 9, 1922-1923.
12. Leonard D. White, *The Republican Era, 1869-1901: A Study in Administrative History* (New York, 1963).
13. Donald L. McMurry, "The Bureau of Pensions in the Administration of President Harrison," *Mississippi Valley Historical Review* 13, 1926, p. 349'.
14. White.
15. *Annual Report of the Secretary of the Interior for the Fiscal Year Ended June 30, 1929* (Washington, 1929).
16. Elmo R. Richardson and Alan W. Farley, *John Palmer Usher, Lincoln's Secretary of the Interior* (Lawrence, Kans., 1960).
17. Johnson Brigham, James Harlan (Iowa City, 1913) *Dictionary of American Biography* 22.
18. Claude M. Fuess, *Carl Schurz, Reformer (1829-1906)* (New York, 1932).
19. Edward Mayes, *Lucius Q. C. Lamar: His Life, Times, and Speeches* (Nashville, 1896).
20. The literature of the conservation movement is voluminous, but basic are Elmo R. Richardson, *The Politics of Conservation: Crusades and Controversies, 1897-1913* (Berkeley and Los Angeles, 1962); and Samuel P. Hayes, *Conservation and the Gospel of Efficiency: The Progressive Conservation Movement, 1890-1920* (Cambridge, Mass., 1959). See also Pinchot's auto biography, *Breaking New Ground* (New York, 1947).
21. Harold K. Steen, *The U.S. Forest Service: A History* (Seattle and London, 1976).
22. John Ise, *Our National Park Policy: A Critical History* (Baltimore, 1961).
23. Mary C. Rabbitt, *A Brief History of the U.S. Geological Survey* (Washington, 1986), p. 2. Rabbitt is the principle source for this section.
24. Jerry O'Callaghan, "The Question of the Grazing Lands" (typescript, 1980).
25. S. Lyman Tyler, *A History of Indian Policy* (Washington, 1973).
26. J. Leonard Bates, "Fulfilling American Democracy: The Conservation Movement, 1907-1921," *Mississippi Valley Historical Review* 44 (1957-58).
27. Anne W. Lane and Louise H. Wall, eds., *The Letters of Franklin K. Lane, Personal and Political* (Boston, 1922).
28. Jeanette G. Wright, "Seals and Flags of the Department of the Interior" (typescript, Department of the Interior Library, 1950), p. 2; call number JC346/A2/1950.
29. David H. Stratton, ed., *The Memoirs of Albert B. Fall* (El Paso, 1966).
30. Donald C. Swain, *Wilderness Defender: Horace M. Albright and Conservation* (Chicago, 1970).
31. Richard Polenberg, "The Great Conservation Contest," *Forest History* 10, no. (4 January 1967).
32. Albright, Horace M, and Marian Albright Schenck. *Creating the National Park Service: The Missing Years*. Norman: University of Oklahoma Press, 1999.
33. Dilsaver, Lary M., ed. *America's National Park System: The Critical Documents*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield, 1994.
34. Everhart, William C. *The National Park Service*. Boulder, CO: Westview Press, 1983.
35. Foresta, Ronald A. *America's National Parks and Their Keepers*. Washington: Resources for the Future, 1985.
36. Hartzog, George B., Jr. *Battling for the National Parks*. Mt. Kisco, NY: Moyer Bell, 1988.

37. Hosmer, Charles B., Jr. *Preservation Comes of Age: From Williamsburg to the National Trust, 1926–1949*. 2 vols. Charlottesville: University Press of Virginia, 1981.
38. Mackintosh, Barry. *The National Parks: Shaping the System*. Washington: National Park Service, 1991.
39. Rettie, Dwight F. *Our National Park System: Caring for America's Greatest Natural and Historic Treasures*. Urbana: University of Illinois Press, 1995.
40. Ridenour, James M. *The National Parks Compromised: Pork Barrel Politics and America's Treasures*. Merrillville, IN: ICS Books, 1994.
41. Rothman, Hal K. *Preserving Different Pasts: The American National Monuments*. Urbana: University of Illinois Press, 1989.
42. Runte, Alfred. *National Parks: The American Experience*. 3d ed. Lincoln: University of Nebraska Press, 1997.
43. Shankland, Robert. *Steve Mather of the National Parks*. 3d ed. New York: Alfred A. Knopf, 1976.
44. Sellars, Richard West. *Preserving Nature in the National Parks: A History*. New Haven: Yale University Press, 1997.
45. Swain, Donald C. *Wilderness Defender: Horace M. Albright and Conservation*. Chicago: University of Chicago Press, 1970.
46. Wirth, Conrad L. *Parks, Politics, and the People*. Norman: University of Oklahoma Press, 1980.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۰۹۴۴

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: مقایسه وظایف و اختیارات وزارت کشور در جمهوری اسلامی ایران با سایر کشورها (آمریکا، انگلستان، فرانسه، آلمان، روسیه و ایتالیا)

نام دفتر: مطالعات سیاسی (گروه سیاست داخلی)

تهیه و تدوین: مهدی نژادخلیلی

ناظر علمی: ابوزر گوهری مقدم

متقاضی: معاونت پژوهشی

سرپرستان: حسین صدری‌نیا

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ انتشار: ۱۳۹۰/۵/۱۲